ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਨਵੰਬਰ 9- 16, 1988

November 9- 16, 1988

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਹਲਾਕ

NOVEMBER 9-16, 1988 Vol. 07 No. 27

Out of Greater Vancouver **75¢**

Second Class Mail Reg. No. 5991

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Canada Darpan The Punjabi Newspaper

P.O.BOX 265, Surrey, B.C. V3T 4W8

Ph: (604) 581-4473

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਨੀਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਲੜਨ ਗਏ ਇਕ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਇਕ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਵਾ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਵਾ ਰੈਕਸਡੇਲ, ਓਂਟੇਰੀਓ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲਾਂ ਨਾਲ ਮੁਠਭੇੜ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿ ਇਸ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦੇ ਗਸ਼ਤੀ ਦਸਤੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਚੈਕਿੰਗ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਇਥੇ ਪੁਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 92 ਵਿਅਕਤੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਕਰਫੀਊ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਫਿਰ ਕਰਫੀਊ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਟਾਲਾ 'ਚ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ

4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਟਾਲਾ 'ਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨਾਲ 20 ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਹੀ ਹਲਾਕ ਹੋ ਗਏ। 10 ਮੌਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਹੋਈਆਂ। 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹਨ। 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਵੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ 15 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਾਗੇ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 11 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਨੇ 15 ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਹਨ

ਦੋ ਸਕੇ ਭਾਈ ਕਤਲ

ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਗਹਿਰੀ ਬੁੱਟਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦੋ ਸਕੇ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬੱਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਾਗੇ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ 11 ਮੁਸਾਫਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਜਨਾਲਾ ਕਸਬਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਸ ਰੋਕ ਲਈ ਅਤੇ ਟਾਇਰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬੱਸ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਛਾਨਣੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਾਰਾਂ . ਅੱਠ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੋਹ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਘਟਨਾ ਰਾਮ ਦਾਸ-ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਰੋਡ ਉਤੇ ਵਾਪਰੀ। ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 11 ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

ਅਮਰਜੀਤ ਉਰਫ਼ ਟੀਟਾ ਹਲਾਕ

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਅਮਰਜੀਤ ਉਰਫ਼ ਟੀਟਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪੁਲਸ ਚੌਕਸੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬੱਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਸ ਚੈਕ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ।

ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ

ਪੁਲਸ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਦੇ ਗਰੋਹ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਸਤਨਾਮ ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਪਟਨੇ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਦੌੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਚ ਰਾਜਪਲਟੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਿਹਾਰ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਹੀ ਫੜੇ ਗਏ।

ਰੋਡੇ ਦਾ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਕੈਂਸਲ

ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ — ਰੋਡੇ

ਬਠਿੰਡਾ — ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਡਿਸਮਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਕੇ. ਪੀ. ਐਸ ਗਿੱਲ ਨੇ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰੋਡੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬਿਨਾਂ ਇਹ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰੇਬੀਰੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਅਖਾੜੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹੁਣ ਕਦੇ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਚੋਣ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਨੇ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਦੀ ਚੋਣ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਚੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਫਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ।

8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ 4 ਕਤਲ

ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਗਸ਼ਤੀ ਟੁਕੜੀ ਤੇ ਹਮਲਾ

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੇ ਇਕ ਗਰੋਹ ਨੇ ਚੱਕ ਮੁਹੰਮਦ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਲਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤੀ ਟੁਕੜੀ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੈਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਖਿਸਕ ਗਏ।

11 ਪੁਲਸੀਏ ਮੁਅੱਤਲ

ਅਟਾਰੀ ਬਾਰਡਰ ਉਤੇ ਐਸ ਪੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਆਰਾਂ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਦਾਨ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਗੁਰੂਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਹ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਭੂਪਿੰਦਰ ਨਾਥ ਕਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਭੂਪਿੰਦਰ ਨਾਥ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਐਨ. ਕੁਮਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਖੜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੌਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਨਚਾਰਜ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸਵੇਰੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦਫਤਰ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿੰਵ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਏ. ਕੇ. 47 ਮਸ਼ੀਨਗੰਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਸਖਤ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਹੋਈ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚੌਂਕ ਮਹਿਤਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਭਾਖੜਾ-ਬਿਆਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀ ਕੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਗਰੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਪੀ ਐਸ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਪਿਛੋਂ ਪੁਲਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਫੋਰਸ ਨੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ ਚੌਂਕ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਘੀ ਮਈ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਸਮੇਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਗਰੁਪ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਦਾਇਤ ਕੇਂਦਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਾਫੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੁਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਰੁਪਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਚੌਂਕ ਮਹਿਤਾ ਤੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਚੌਂਕ ਮਹਿਤਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਵੇ — ਰੇਅ

ਲੰਡਨ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰੇਅ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨੱਥ ਪਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਧਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਰੇਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਭੇਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰੇਅ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

2 ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਲਾਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਜਦ ਕਿ ਦੋ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਟਾਂਡਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਕੀਤੇ।

ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਮਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਮਰ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਕਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਬੰਬਈ ਦੀ ਇਕ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਗਏ ਇਕ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੜੇ ਗਏ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਜੈਹਿੰਦ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਗਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਨਾਹ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ।

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ

ਜਲੰਧਰ — ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਰੰਧਾਵਾਮੁਸਦਾ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਈਨਾਈਡ ਖਾ ਕੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਫੜੇ ਗਏ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ ਉਤੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾਮੁਸਦਾ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਮ ਜੇਠ ਮਲਾਨੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਠੁਕਰਾਈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੈਂਕਟਰਮਨ ਨੇ ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਾਮ ਜੇਠ ਮਲਾਨੀ ਦੀ ਉਹ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ।

ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਸਤੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਰੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਇੰਡੋ-ਤਿਬਤੀਅਨ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜੋ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੱਜ ਨੇ ਉਸਦੀ ਤਾਰੀਖ 15 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ — ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੋਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਨੇ 11 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 11 ਮਈ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੜ੍ਹ ਮਾਰੀ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸੋਨੇ ਦਾ ਰੇਟ

539 ਡਾਲਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ (ਇਕ ਔਂਸ)
216 ਡਾਲਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ (ਇਕ ਤੋਲਾ)
186 ਡਾਲਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ (10 ਗ੍ਰਾਮ)
(ਏ. ਸੀ. ਜਿਊਲਰਜ਼ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ — ਫ਼ੋਨ 588-5808)

1000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਰੇਟ

85.50 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ
(ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ — 681-3428)

275 ਮੀਟਰ ਉਚੀ ਚਿਮਨੀ

ਬੰਬਈ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੇ ਲਾਗੇ ਟਰਾਂਬੇ ਵਿਚ ਥਰਮਲ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀ ਬਣੀ ਚਿਮਨੀ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ 275 ਮੀਟਰ ਉਚੀ ਚਿਮਨੀ ਬੰਬਈ ਲਈ ਇਕ ਅਜੂਬਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਰਾਮਾਰਾਓ ਸਣੇ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਨਾ-ਅਦਾਇਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਐਕਟਰ ਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ ਟੀ ਰਾਮਾ ਰਾਓ ਤੇ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਸਮੇਤ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਚਿਤਰ-ਪੱਟ ਐਵਾਰਡ

ਬੰਬਈ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਐਵਾਰਡ ਚਿਤਰ-ਪੱਟ ਸਵਰਗੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੌਂ ਹੋਰ ਹਸਤੀਆਂ — ਆਗਾ, ਮੁਕਰੀ, ਲਲਿਤਾ ਪਵਾਰ, ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ, ਮੁਰਾਦ, ਜੈ ਰਾਜ, ਇਫਤਖਾਰ, ਨਾਦਿਰਾ ਤੇ ਕੇ ਐਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਇਲੈਕਟਰਜ਼ ਕੀ ਹੈ ?

- ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਝੇੜਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਿਉਨਿਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਜੋ ਮਿਉਂਸਪਲ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਸਰਕਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- 1975 ਤੋਂ ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਰਲਕੇ ਬਣਾਇਆ
- ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਮੀਟਿੰਗ ਉਤੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਚੁਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੌਣ ਹਨ ?

- ਸਖਤ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
- ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ
- ਪਬਲਿਕ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ
- ਜੋ ਸਰੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

19 ਨਵੰਬਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ

ਉਸ ਦਿਨ ਵੋਟ ਪਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ

- ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਚੁਣੋਗੇ
- ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਬਨਾਉਣਗੇ
- ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਨਾਉਣਗੇ
- ਵਧੀਆ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ

ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਲਈ

ਡੋਰੀਨ ਬੀਨਰ, ਕੈਨ ਬੂਥ, ਲੌਰੀ ਮਕਨੈਲੀ, ਜੌਸਿਫ਼ ਬਰਾਊਨ ਨੂੰ ਚੁਣੋ

ਤੇ

ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁਲਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ

ਜੈਰੀ ਹਿਊਟ

6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ 3 ਸਾਲ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ। ਗੰਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਈਆਂ

ਗੈਰੀ ਵਾਟਕਿਨਜ਼

20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 8 ਸਾਲ ਸਕੂਲ ਟਰਸਟੀ ਤੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਐਲਡਰਮੈਨ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸੁਰਜੀਤ ਕੂਨਰ

ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਤੇ ਸਬਸਟੀਚਿਊਟ ਟੀਚਰ ਹੈ। ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਕ ਫੈਡਰਲ ਮਨਿਸਟਰੀ 'ਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਰਲ ਕਰ

3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਐਲਡਰਮੈਨ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ। ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ।

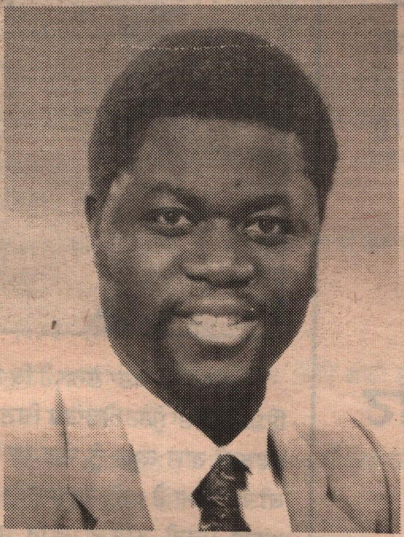
ਡੋਰੀਨ ਬੀਨਰ

4 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਂਬਰ, ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਵਾਈਸ-ਚੇਅਰਮੈਨ

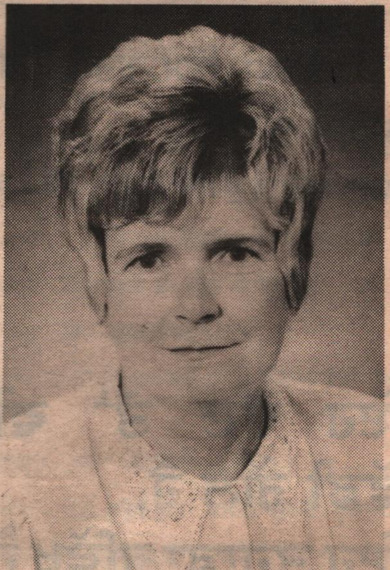
ਕੈਨ ਬੂਥ

7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਤੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ। ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ।

ਜੌਸਿਫ ਬਰਾਊਨ

ਫਰੇਜ਼ਰ ਲੇਕ ਵਿਚ 2 ਸਾਲ ਐਲਡਰਮੈਨ ਰਿਹਾ। ਬਾਲਗ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਟੀਚਰ ਹੈ।

ਲੌਰੀ ਮਕਨੈਲੀ

8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟ ਕੌਣ ਪਾਵੇ?

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸ਼ਾਕ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਨੇ ਹਰ ਵੋਟਰ ਲਈ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੁਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਿਧਾਨਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਹਾਕਮ ਮੁਸਲਮ ਲੀਗ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਭੁਗਤਾਉਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਗਲਤ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਇਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਟੱਕਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਤੇਗਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਪਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਾਦ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਖੱਟੇ ਵਿਚ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਉਡਾਨ ਤੋਂ ਪਾਈਲਟ ਡਰ ਰਹੇ ਹਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪਾਈਲਟਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਫਗਾਨਸਤਾਨ ਨੂੰ ਉਡਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ 737 ਬੋਇੰਗ ਜਹਾਜ਼ ਉਪਰ ਅਫਗਾਨ ਭਗੌੜਿਆਂ ਨੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾਗੇ ਸਨ ਪਰ ਜਹਾਜ਼ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ।

ਇਹ ਵੀ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪਾਈਲਟ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਹੇ।

ਮੁਗਸੀਅਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਹਮਲਾ

ਮੁਗਸੀਅਸ਼ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਗਸੀਅਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਰ ਅਨੂਰੁੱਧ ਜਗਨਾਥ ਉਪਰ ਇਕ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ। ਇਥੇ 13 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਨ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਪਰ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਡੀਗਾਰਡ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਦਸਿਆ ਗਿਆ। 1680 ਤੱਕ ਇਸ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹਾਲੈਂਡ ਦੇ ਡੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਇਸ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਏਥੇ ਗੰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਡੱਚਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਥੇ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਉਪਰ ਲੱਦਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਏਥੇ ਲਿਆਂਦਾ।

ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਵਿਚ ਢਿੱਲ

ਬਟਾਲਾ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਧੁੰਦ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ 9 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਰਫੀਊ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਉਥੇ ਕਰਫੀਊ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦ ਸਕਣ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਤੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਤਿਵਾਦੀ ਪਰਮਜੀਤ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ

ਫਰੀਦਕੋਟ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਏਥੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਇਕ ਪੁਲ ਦੇ ਲਾਗੇ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਏਸੇ ਦਿਨ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਛਾਣਨੀ ਹੋਈ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਫੌਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਲਾਹੌਰ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਪੋਲਿੰਗਾਂ ਉਪਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਉਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਵੱਡੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇੰਦਰਾ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਅਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਤਲ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਕਤਲ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਥਾਏਂ ਹੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਜਲਾਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਵਾਨ ਹੋ ਗਈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮਤਾ ਉਪ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਮਬਰਮ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਉਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਚੀਨ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ — ਛੇ ਸੌ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਪੀਕਿੰਗ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ-ਬਰਮਾ ਸੀਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਚੀਨ ਦੇ ਯੀਨਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਭੁਚਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 7.6 ਰਿਚੜ ਸਕੇਲ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ, ਘਰ ਢਹਿ ਗਏ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਛੇ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਚੀਨ ਦੀ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।

CIVIC NEW DEMOCRATS

19 ਨਵੰਬਰ
ਨੂੰ
ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ
ਨਾ
ਭੁੱਲੋ

ਵਾਲੰਟੀਅਰ
ਤੌਰ ਉਤੇ
ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ
ਫੋਨ ਕਰੋ :

ਕੰਪੇਨ ਆਫਿਸ
545 E. Broadway
Ph. 874-1165

Sandra Brouno Ian Reid Linda Ervin David Levi Adrienne Peacock

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ
ਨੂੰ
ਵੋਟ ਨਾਲ

- ਵਾਜਬ ਸੇਵਾਵਾਂ — ਵਾਜਬ ਟੈਕਸ
- ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਵੋਟਾਂ
- ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਘਰ
- ਸਵੀਟਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ

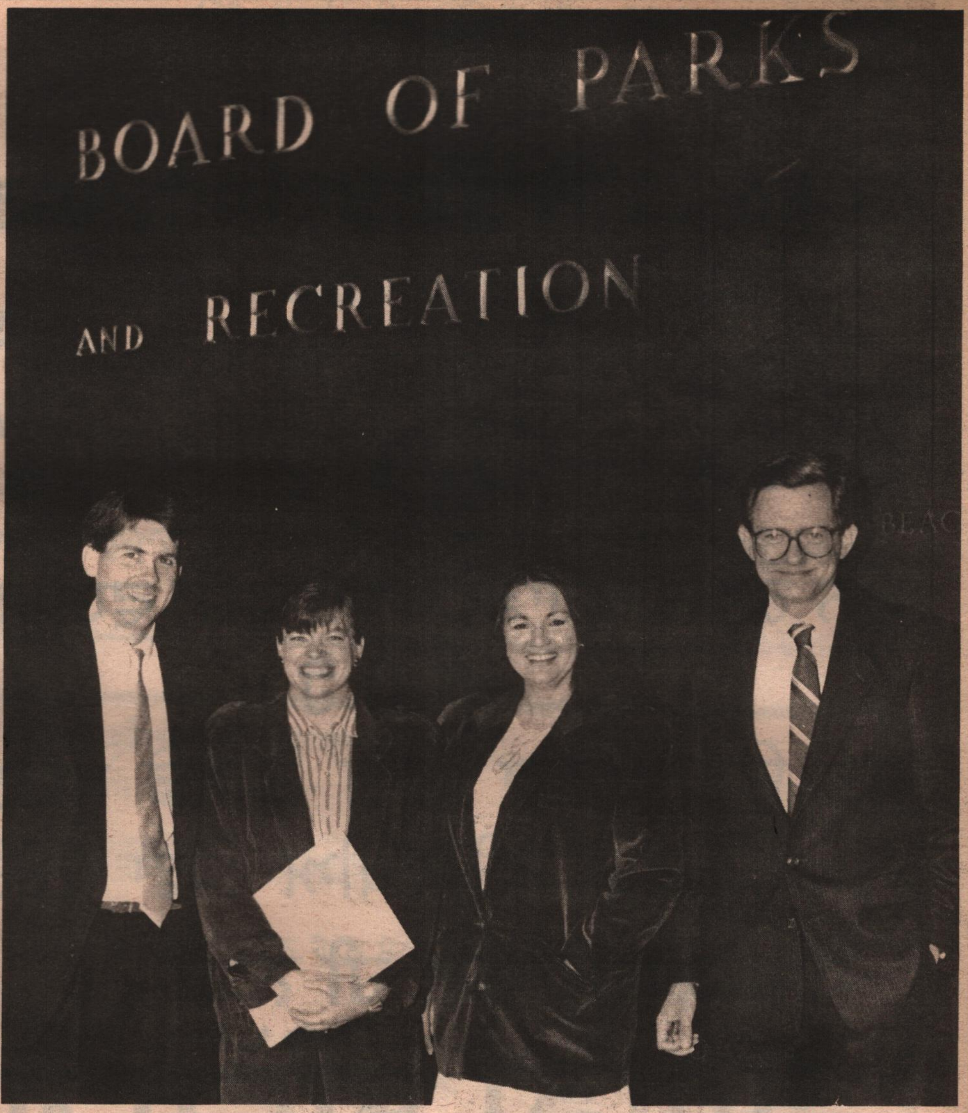
ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ

A City Council
You can count on

Anne Beer Les Martlew Jean McMurdo Gerry Brown

A School Board
You can count on

Michael McEvoy Charlotte Beresford Dareyl Nelson

A Park Board
You can count on

ਕੌਮੀ ਫਰੰਟ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹੈ — ਰਾਜੀਵ

ਸਲੇਮ — ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਫਰੰਟ 'ਚ ਏਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਫਰੰਟ ਵਿਚ ਕਿਹੜਾ ਧੜਾ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਗਲਮ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦਾ 100 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕੌਮੀ ਫਰੰਟ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ ਸੌ ਦਿਨ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਧੜਾ ਜਾਂ ਕਿਹੜਾ ਗਠਜੋੜ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਵੱਜੋ ਹੋਰ ਹੀ ਪਾਸੇ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ 'ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਕਾਮਰਾਜ ਤੇ ਭਗਤਵਾਤਸਲਮ' ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਲੇਮ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਚਨਗੋੜ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਕੇ ਕਾਮਰਾਜ ਦੇ ਬੁੱਤ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਇਆ।

ਮਦਰਾਸ ਨੇੜੇ ਅਪਰੈਲ 'ਚ ਹੋਏ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਇਹ ਚੌਥਾ ਦੌਰਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦੌਰਿਆਂ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਉਤਰੀ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੌਰੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮਝੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਸ੍ਰੀ ਹਰਦੁਆਰੀ ਲਾਲ ਐਮ ਪੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ, ਉਪ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੋ: ਸੰਪਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਪਾਸੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਦੁਆਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦਸ ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5.1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਦੁਆਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਰਾਂਡ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪਰਣਾ ਲਿਆਂ, ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਵੇਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ ਦੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਬਹੁਮਤ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਜ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਆਬਿਦ, ਮੀਰ ਮੇਹਰਾਨ ਖਾਨ ਬਿਜਰਾਨੀ, ਸਈਅਦ ਜ਼ਫਰ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਨਈਮ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਜੇ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਹਕੀਮ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖਾਨ ਅਬਦੁਲ ਵਲੀ ਖਾਂ ਦੀ ਅਵਾਮੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਇਕਬਾਲ ਹੈਦਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈਰਾਜ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮੁਹਾਜ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਘੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਹਸਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਜੁਨੇਜੋ ਦੇ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਲੋਕਰਾਜ ਬਚਾਓ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੁਜ਼ਦਾਰ (ਮੀਰ ਬਿਨੈਂਜੋ), ਮੁਜ਼ਫਰਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਬਜ਼ਾਦਾ ਨਸਰੁੱਲਾ), ਚਿਸ਼ਤਿਆਨ (ਮਲਿਕ ਕਾਸਿਮ) ਅਤੇ ਕਰਾਚੀ (ਮੇਰਾਜ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ) ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਬੁਗਤੀ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਬੇਗਮ ਨੁਸਰਤ ਭੁੱਟੋ ਅਤੇ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਨਮ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਵੀ ਪਰਚੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਨਮ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ।

ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਕੰਮ-ਚਲਾਊ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਅਹਸਾਨੁਲ ਹੱਕ ਪਰਾਚਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਣੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਸਨ। ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਆਗਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ, ਸਿੰਧ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਨਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪੀਰ ਗੌਸ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂਰ ਖਾਨ ਵੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 11 ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਿਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੰਧ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਅਹਿਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਲੀ ਹਸਨ ਮਾਂਗੀ (ਸੁੱਕੁਰ), ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ (ਨਵਾਬਸ਼ਾਹ), ਸਈਅਦ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ (ਖੈਰਪੁਰ), ਮਖਦੂਮ ਖਲੀਕ (ਹੈਦਰਾਬਾਦ) ਅਤੇ ਡਾ. ਅਸ਼ਰਫ ਅੱਬਾਸੀ (ਲੜਕਾਨਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੀ ਪੀ ਪੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਅਲੀ ਖਾਲੂਨ (ਸਰਗੋਧਾ), ਗੁਲਾਮ ਸਰਵਰ ਚੀਮਾ, ਅਸਲਮ ਲੌਨੇ ਤੇ ਮੇਹਦੀ ਹਸਨ (ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ), ਨਵਾਬਜ਼ਾਦਾ ਮਜ਼ਹਰ ਅਲੀ, ਮੁਮਤਾਜ ਤਰਾਰ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਗਰ (ਗੁਜਰਾਤ) ਅਤੇ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਖਾਨ ਭਾਬਾ ਅਤੇ ਅਸਲਮ ਖਾਨ ਅਬਾਸੀ (ਬਹਾਵਲਪੁਰ) ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬਿਮਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਤਲਵੰਡੀ) ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਥਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਖਤ ਬਿਮਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਾਦਲ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ 20 ਕਿਲੋ ਵਜ਼ਨ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲਿਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਬਿਦਰ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਛੇਤੀ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਏਗਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਬਿਦਰ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਣਗੇ।

ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਪਹਿਲਾਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੁਲਤਵੀ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਾਰੀਖ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੈਠਦੀ। ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਦਰ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ ਜਦ ਕਿ ਸੂਬਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਵਿਰੁਧ ਸਖ਼ਤ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ।

ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਵਰਮਾ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ — ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੇਂਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ (ਬਾਰਡਰ) ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਹਤਿਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ

ਪਟਿਆਲਾ — ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਤਲਵੰਡੀ) ਦੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਉਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਬਿਦਰ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

The Canada Darpan

P.O.BOX 265
Surrey, B.C. V3T 4W8

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹਨ । ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ।

Ph. 581-4473

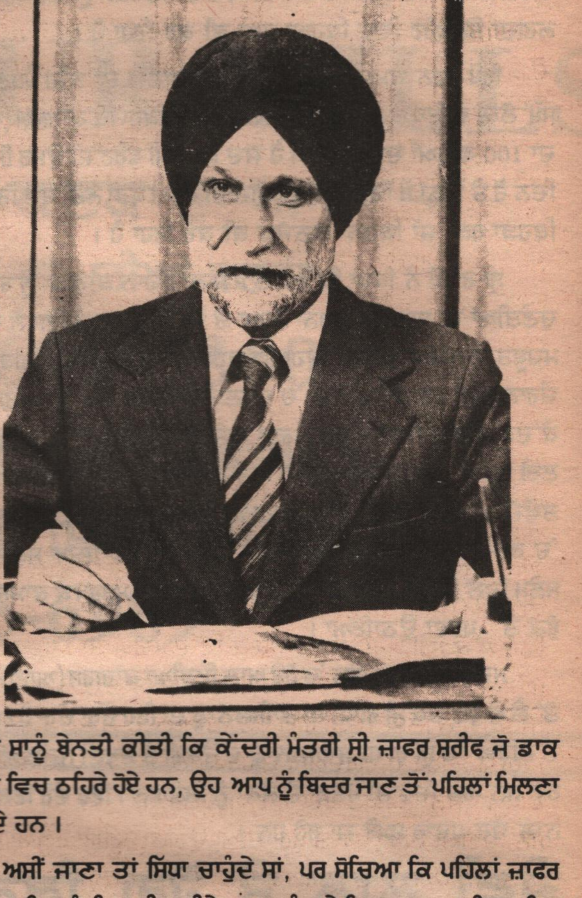
ਬਿਦਰ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਭੜਕਾਈ ਗਈ

— ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ

? ਬਿਦਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਬਿਦਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸੀ । ਓਥੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰੋ ?

17 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਇਆ ਜੋ ਮੋਟਰ ਪਾਰਟਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਬਿਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨੱਸ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਦਰ ਵਿਖੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੌਜੁਆਨ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਸਥਿਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਉਸ ਨੌਜੁਆਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 14 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ 15 ਅਤੇ 16 ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਘਟੋ ਘਟ ਛੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਉ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੱਸ ਭਜ ਗਏ ਸਨ।

16 ਤਾਰੀਖ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦਾ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਦੋ ਹਮਸਾਏ ਪਰਿਵਾਰ, ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁੱਜ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਓਥੋਂ ਗੱਡੀ ਫੜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਨਣ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਉਪ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਆਖਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿੰਦਬਰਮ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਦਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸਣ। ਪਰ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੰਮਲ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਾਂਡ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਭਵਨ ਤੋਂ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ 14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ. ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੂਜੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਧੂ ਦੰਡਵਤੇ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁੱਛ ਗਿਛ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਕ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮਹੇਸ਼ੀ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕੁਝ ਜਾਨਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਆਖਰ ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ 20 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬਿਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਰਾਤ ਮੈਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰੈਜੀਡੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਿਦਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਓ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹੋ ਸਲਾਹ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਆਪ ਦੋ ਦਿਨ ਹੋਰ ਠਹਿਰ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਠਹਿਰਨਾ ਹੁਣ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਹੀ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲੇਟ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਇਕ ਭਰਾ ਜੋ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਂਡ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ 'ਸਿਆਸਤ' ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਂਡ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਬਿਦਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਕ ਪਾਈਲਟ (ਪਥ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ) ਜੀਪ ਭੇਜ ਦਿਤੀ। ਅਸੀਂ ਬਿਦਰ ਲਈ ਚਲ ਪਏ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜੀਪ ਮਿਲੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਾਫਰ ਸ਼ਰੀਫ ਜੋ ਡਾਕ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਸਿਧਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ, ਪਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਾਫਰ ਸ਼ਰੀਫ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲ ਹੀ ਲਈਏ। ਡਾਕ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਾਫਰ ਸ਼ਰੀਫ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਈ ਜੀ ਅਤੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਤਨਾਉ ਪੂਰਣ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਿਦਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਦਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਨੱਸ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਉਹੀ ਕੱਪੜੇ ਉਹਨਾਂ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੌਜੁਆਨ ਨੇ ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਪਗੜੀ ਦੇ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਟ੍ਰੈਕ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਜਾਮਾ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਹ ਗੁਸੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਵੀ। ਸਾਡੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਸ. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਜੋ ਬਿਦਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੋਣ ਕਾਰਣ 16 ਤਾਰੀਖ ਹੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਓਥੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਆਈ ਜੀ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਹ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਤਹਿ ਸ਼ੁਦਾ ਇਰਾਦੇ ਤਹਿਤ ਭੜਕਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੰਗਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਆਦਿ।

? ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਕਾਂਡ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ?

ਮੈਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਤੋਂ ਹਾਦਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਛ ਗਿਛ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 14 ਤਾਰੀਖ ਰਾਤ ਨੂੰ 9 ਵਜੇ ਕੁਝ ਲੜਕੇ ਕਿਸੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਥਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਂ ਤਾਂ ਲੜਕੇ

→

ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ?

ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਆਪ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਦੇਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੇਖ ਛਾਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ (ਰੈਫਰੈਂਡਮ) ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਗਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ? ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸੱਤ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜੋ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਹਰ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਹੀ ਪਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜ, ਦੂਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੁਲ ਸੱਤ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਉਥੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰੇਰਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਂਕੜੇ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਉਪਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੋਰਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਨਾਈਟ ਸਟਰੀਟ" ਦੀ ਪੱਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਈਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਗੁਸਤਾਖੀ ਮੁਆਫ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣ ਨੂੰ "ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ 19 ਨਵੰਬਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਸਮੇਂ Yes (ਹਾਂ) ਉਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣ।

ਰਾਤ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਗਣੇਸ਼ ਪੂਜਾ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸੀ। ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੂਜਾ ਲਈ ਚੰਦਾ ਮੰਗਿਆ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਪੰਡਾਲ ਵਾਲੇ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁਝਕੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ। ਆਖਰ ਉਹ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਤੇ ਟੁਟ ਪਏ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਕੁਟਿਆ। ਨੌਜੁਆਨ ਹੋਸਟਲ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹੇ ਵਿਚ ਭੀੜ ਵੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਕੇ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥੋ-ਪਾਈ ਹੋਈ। ਏਨੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਜਾਓ ਅਤੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਭੀੜ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਕੂਟਰ ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਸਾੜੇ ਅਤੇ ਪਥਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਰਾਤ ਲੰਘ ਗਈ। ਭੀੜ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਮੁੜ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਦੋ ਸਿਖ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਪੱਥਰ ਵਰਸਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੁਟਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਲੜਕੇ ਪਨਾਹ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੱਸ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਾਲਿਜ ਭੱਜ ਗਏ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਪੋਸਟ ਤੈਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਓਥੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਕਾਲਿਜ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੇ ਭੀੜ ਨੇ ਪਥਰਾਓ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਹਿਸਾ ਵੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਭੀੜ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੀ। ਸਗੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਿਜ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹਵਾਈ ਫਾਇਰ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਜਿਹੜੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਨੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਟਿਆ। ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਾਂ ਬਿਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਲਿਸਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਲ 126 ਲੜਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਬਿਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਈ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਚੋਟਾਂ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਕਈਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਟੇ ਸਨ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਟੁਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਤੋਂ ਦਸ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੌੜਕੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਓ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਸਭ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਿਖ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਰ ਧਾੜ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਦੰਗੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਐਸ ਪੀ ਪੁਲਿਸ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਹਰੇ ਵੀ ਲਾਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ ਪੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਹਰੇ ਲਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਐਸ ਪੀ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਤਾਂ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਦਫਾ 144 ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਰ ਕਰਫਿਊ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

? ਬਿਦਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਹੈ ?

ਸਾਡੇ ਉਥੇ ਖਲੋਤਿਆਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜ਼ਾਫਰ ਸ਼ਰੀਫ ਵੀ ਪੁਜ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਪੁਲਿਸ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਓਥੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਐਸ ਪੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਾਹਰੇ ਲਗਾਏ। ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਆਏ। ਸਿੱਖ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਫੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਏ। ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਤ ਦਸ-ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਵਜੇ 41 ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਛੱਡਣ ਆਇਆ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜ਼ਖਮੀ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਰੋਲ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਫਾਇਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। 16 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮਾਰ ਧਾੜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਨੁਕਸਾਨ ਫਿਰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੋਲੀਟੈਕਨੀਕ ਦੀ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਲਾ ਵੱਡੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ 16 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੁਜਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੀ ਬਰਾਂਚ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜਿਆ ਹੈ। ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਤਣਾਓ-ਪੂਰਨ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਬਿਦਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੁਮਾ ਸੀ ਜੋ ਫੈਲਦਾ ਫੈਲਦਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਟ੍ਰਸਟ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਸ. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਸੀ ਫੀਸਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਬਹਿਣੀ ਬਿਦਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਉਚੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਤਨਾਓ ਤਾਂ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਬਣੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲਗਭਗ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਬਣਾਏਗਾ।

ਓਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਸਨ, ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਹੱਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਗੁੰਡੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਗਰੁਪ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲਿਜ ਖੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਜੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖੱਪ ਪੈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਲਜ ਖੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੁਕ ਜਾਏਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਪੂਜਾ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕੀ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਕੇ ਉਹ ਝਗੜਾ ਖੜਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝਗੜਾ ਅਸੀਂ ਵਧਾਵਾਂਗੇ, ਤੇ ਆਖਰ ਉਹ ਝਗੜਾ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਕੁਝ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕੀਂ ਜਨ-ਗਣਨਾ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਕੌਣ ਕਿਥੇ-ਕਿਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਪਛਾਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।

? ਕੀ ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ?

ਇਸ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਚਾਰ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ, ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਇਕ ਮੀਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੱਠੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੀੜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਇਕ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜੇ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਠੀਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਇਧਰ ਉਧਰ ਨੱਸ ਭਜਿਆ। ਜਦ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਕੁਝ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਲਿਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਲੋਂ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 400 ਰੁਪਏ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

? ਇਸ ਹਤਿਆ ਕਾਂਡ ਪਿਛੇ ਕਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?

ਸਾਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਦਸਿਆ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਕਾਂਡ ਪਿਛੇ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਦਾ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਪਿਛੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਥਾਨਕ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਵੀ ਸਿਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਪਕੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਿਛੇ ਕਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ।

? ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਂਡ ਪਿਛੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ?

ਓਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿਛੇ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦਾ ਹੱਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

? ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

ਹਾਂ! ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬੰਗਲੌਰ ਜਾ ਕੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ, ਚੀਫ ਸੈਕਟਰੀ, ਅਤੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ, ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 84 ਵਿਚ ਵੀ ਏਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਨਾਓ ਪੂਰਣ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਨਾਓਪੂਰਨ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਾਤਰੀ ਅਨਸਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੁਖ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੰਦੇ ਫੜੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ ਪੀ ਨੂੰ ਓਥੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁੜ ਜਿਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਹੋਸਟਲ ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਾਂਗਾ ਕਿ ਚਲੋਂ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਦ ਕਿ 84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

? ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰੇਗੀ ?

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਆਸ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਸੌ ਬੰਦੇ ਫੜੇ ਵੀ ਹਨ।

? ਮਾਰੇ ਲੁਟੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੁਆਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾਟਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ ?

ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘਟੋ ਘਟ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿਤੇ ਜਾਣ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਿਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੀ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ।

ਕਾਰਗਿਲ ਨੇੜੇ ਝੜਪਾਂ : ਕਈ ਜਵਾਨ ਹਲਾਕ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ — ਇਥੇ ਪੁਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਗਿਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਿਚ ਝੜਪਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਫੱਟੜ ਹੋ ਗਏ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦਲਾਨੰਗ ਚੌਕੀ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਉਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੜਕਾਹਟ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਪਾਕਿ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਹ ਚੌਕੀ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹੀ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।

ਉਧਰ ਕੋਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਪਿਛੋਂ ਪਾਕਿ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਕੇ ਪਰਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਡਸ਼ਾਹ ਪੁਲ ਅਤੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਬਡਸ਼ਾਹ ਪੁਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜਾ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਫੱਟੜ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕੋਈ 60 ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ ਸਮਗਲਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਅਜੇ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਟੀ. ਵੀ. ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਦੀਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਗਰਾਊਂਡ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੇਖਕ ਧਰਨਾ ਦੇਣਗੇ

ਪਟਿਆਲਾ — ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵੀ. ਸੀ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ।

ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੇ ਡੂੰਘਾ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਨਵੀਂ ਵਿਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਗੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਜ਼ਮੂਨ ਹਰ ਸਾਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਥੇ ਹੁਣ ਇਹ ਕੇਵਲ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਸਗੋਂ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪੀਰੀਅਡਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਘਟਾ ਕੇ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਪੀਰੀਅਡਜ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਕ ਪਰਚੇ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਅੱਗੇ 9 ਪੀਰੀਅਡਜ਼ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਪਰਚੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਪੀਰੀਅਡਜ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 6 ਪੀਰੀਅਡਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਲੇਖਕ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਇਸ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿੰਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇਤਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਉਪਰ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇਤਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਸੀ ਅਤੇ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀਦੀ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੁਲਦੂ ਖਾਨ, ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਨੇਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਡਾਂਗ, ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਰਣਬੀਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਕਾਇਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਅਤਿਵਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਪ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ "ਬਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ" ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਉਘਾ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੱਦਦ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਚੀਫ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਟੀ. ਵੀ. ਕਿਨੀ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰੇਅ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਲਈ। ਸ਼ਾਮੀ 6.30 ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਚਲ ਪਏ।

ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਖਬਰਾਂ — ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵੀਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਸਰੀ ਤੇ ਬਰਨਬੀ) ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਮਾਨ (ਲਾਲੀ) ਦਾ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਪੁੱਤਰੀ ਸ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਉਤੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਦੇਵਿੰਦਰ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਹਾਂਸ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਹਾਂਸ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾਈ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਹਨ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਰੌਬ, ਐਡੀਜ਼ ਸ਼ਾਪ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬ੍ਰਿਜ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਜਗਤਾਰ ਗਿੱਲ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਜਾਰਜ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਸ: ਜਾਗੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ ਤੇ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸਪੁੱਤਰੀ ਸ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੋਰੜਾਂ ਤੇ ਫੌਕਸ ਕਰੀਕ ਨਿਵਾਸੀ ਡਾ: ਗੁਰਦੇਵ ਸਰਾਂ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਮਨਜੀਤ ਗਿੱਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ, ਟੈਰਸ, ਕਿਟੀਮੈਟ ਅਤੇ ਹੂਸਟਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਟੈਰਸ — ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ FM ਤੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਗੁਲਦਸਤਾ' ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ 9.05 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 9.30 ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਰਾਮੇ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਇਲਾਕੇਵਾਰ ਫਰੀਕੁਐਂਸੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :—
ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ ਅਤੇ ਬੀ. ਸੀ. ਫੈਰੀਜ਼ — 101.9 FM
ਟੈਰੇ, ਕਿਟਵੰਗਾ ਅਤੇ ਸੀਡਰਵੇਲ — 103.1 FM
ਕਿਟੀਮੈਟ, ਮੈਸਟ ਅਤੇ ਕੁਈਨ ਸ਼ੈਰੋਲੈਟ ਆਈਲੈਂਡਜ਼ — 92.9 FM
ਹੂਸਟਨ, ਸਮਿਦਰਜ਼ ਅਤੇ ਬਰਨਜ਼ ਲੇਕ — 105.5 FM

ਸਮੂਹ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਗਾਇਕ-ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ।

ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
(604) 638-8497

'ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ' ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

ਪਟਿਆਲਾ — ਬੰਬਈ ਦੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ' ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ "ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ" ਦੀਆਂ ਵੀ ਕੁਝ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ। ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ "ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ" ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਲੇਖਕ ਨੇ "ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ" ਵਿਚ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੇ ਹਾਲਾਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੂਨ 1985 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪੰਨ ਲੜੀਵਾਰ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੇ ਸਨ। ਪੁਸਤਕ ਛਪ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਇਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ 9 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸਗੋਂ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗਵਾਈ ਸੀ।

ਹਿੰਦੀ ਮਾਸਿਕ "ਸੰਚੇਤਨਾ" ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਵੀਕਲੀ ਫੀਚਰ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ

ਵਲੋਂ — ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਬੱਚੇ ਮਨਮੌਜੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਤਰੰਗ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਕ ਦਮ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਮਲ ਅਣਸੋਚਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਦੇਰੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 5 ਤੋਂ 10 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਮਨਮੌਜੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਝਗੜਦੇ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਣੀ ਮੁੰਡੇ ਉਸ ਨੂੰ "ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ", "ਇਲਤੀ" (spoiled brat) ਆਖਦੇ ਹਨ। ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿ ਦੇ ਮਨਮੌਜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਜਿਸਮਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਿਮਾਗੀ ਜਣਨ ਤੋਂ (Genetic), ਤੰਤੂਆਂ ਦਾ ਠੀਕ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਘਾਟ ਆਦਿ ਕਾਰਨ। ਫਿਕਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਸਰ ਭੀ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜੀ ਅਤੇ ਇਕ ਦਮ ਮਨੋਵੇਗ ਦਾ ਅਮਲ ਝਗੜੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਉਲਝਣਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਅਣਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਭਾਪਣਾ ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਖੇਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਵੈ-ਕੰਟਰੋਲ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਸਵੈ-ਗੱਲਬਾਤ" ਭੀ ਸਬਰ ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਭੀ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚਣੀ ਤੇ ਕਰਮ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ ਤੋਲਣਾ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਝੱਟ ਹੀ ਖਿਲਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਮਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਧ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸਫਲਤਾ ਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਸਚਿਤ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੁੜ ਬੁੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਨਾ ਬਦਲੋ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੋ। ਇਨਾਮ ਦਿਉ। ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਸੋਚਣੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਸਵੈ-ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਸਵੈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।

ਮਸਖਰਾਪਣ (ਕਲਾਊਨਿੰਗ) ਭੀ ਇਕ ਪੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਬੇ-ਅਕਲੀ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਿਰਫ ਸ਼ੁਗਲ ਜਾਂ ਹਸਾਉਣ ਲਈ ਭੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਾ ਤੇ ਆਦਤ ਬਣਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਪੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਖਿਲੀ ਪਾਉਣੇਂ, ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਤੇ ਮੂੰਹ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸਾਂਗਾਂ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਬੱਚੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬੱਚੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇੜਦੇ, ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਇਸ ਮਸਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਠੀਕ ਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਣਾਉ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਸਾਦੀ ਮਾਹੌਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੀ ਬੱਚੇ ਕਲਾਊਨਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ। ਮਾਹੌਲ ਬਦਲਣ ਲਈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਗਾਤਾਰ ਮਸਖਰੇਪਣ ਦੀ ਆਦਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਚੰਗਾ ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਸਖਰੇਪਣ (ਕਲਾਊਨਿੰਗ) ਦਾ ਕੀ ਪੈਟਰਨ (ਬਣਤਰ) ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਟਾਈਮਿੰਗ ਹੈ? ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਕਈ ਵਾਰ ਕਲਾਊਨਿੰਗ ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਸਹੀ ਵਰਤਾਅ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਬੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਠੀਕ ਤੇ ਜਚਦੀ ਟਿਪਣੀ ਨਾਲ ਅਜਾਈਂ ਮਸਖਰਾਪਣ ਘਟਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਮੋੜੋ। ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਜ਼ਾ ਭੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਾਬਤਾ (ਸੰਬੰਧ), ਗਲਬਾਤ, ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਆਦਿ ਭੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਆਪ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪਰੇਰੋ

ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਸਮਝੌਤਾ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

21 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲਈ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਸਮਝੌਤਾ ਹਾਰ ਜਿੱਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਪੰਜ ਅਕਤੂਬਰ 1987 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਹੋਏ। ਪਹਿਲਾਂ 1984 ਵਿਚ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ 1984 ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਾਇ ਨਾ ਲਈ। ਹੁਣ ਭੀ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ, ਹੈਲਥ, ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜਮੀਮਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿਚ ਬਾਰੀਕ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ 1100 ਸਫੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਤਿ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਚੋੜ ਦੱਸਾਂਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਅੱਠ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਤੇ 21 ਚੈਪਟਰ, ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਮੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ "ਚੀਜ਼ਾਂ", ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਵਪਾਰਕ ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਕਾਮੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ, ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ, ਗਰਾਂਟਾਂ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਆਦਿ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ, ਤੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਆਮ ਵਪਾਰਕ ਟੈਕਸ, ਕਾਰ ਦਸਤਕਾਰੀ ਤੇ ਭੀ ਅਸਰ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਲਈ ਕਈ ਦਾਅ ਪੇਚ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਰਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਸੰਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੈਕਡੌਨਲਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 1985 ਵਿਚ (ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ) ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਤੇ ਫਰੀ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰੰਭ ਹੋਈ। "ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਧਨ" (ਵੈਲਥ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼) ਦੇ ਗਲਾਸਗੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐਡਮ ਸਮਿਥ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਹਰ ਬੰਦਾ, ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ, ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੜੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਫਰੀ ਮਾਰਕਿਟ, ਮੰਗ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਭ ਹੱਲ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਲੋਕ ਚਾਹੁਣਗੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਬਣਾਏਗਾ। ਉਹ ਸਵੈ-ਚਾਹਤ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦਣਗੇ। ਸਮਿਥ ਇਹ ਭੀ ਆਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇ। ਇਸ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਸਿਆਸੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲ" ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਕਰਤਾ ਡੇਵਿਡ ਰਿਕਾਰੋ ਨੇ ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਆਖਿਆ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਫਰ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਭੀ ਹੋਰ ਮੁਨਾਫੇ ਤੇ ਸਰਮਾਏ ਲਈ ਬੇ-ਰੋਕ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੋਧ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬੜੀ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਧੇਗੀ। ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਵੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਗਰੀਬ, ਘੱਟ ਉਨਤ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇਸ਼, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੜੀ ਮੱਛੀ ਛੋਟੀ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।(ਇਸ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ "ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਸੇਵਾਵਾਂ" ਲੇਖ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ)। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਹਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਭੀ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਟੁੱਟ ਗਏ। ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੀ ਸੋਚਣੀ ਸਨਾਤਨੀ ਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਜਮਾਤੀ ਵੰਡਾਂ ਤੇ ਪੋਚਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਾਖੀ ਤੇ ਮੱਦਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਲੁੱਟ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਬਦੇਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਉਪਰ ਹੋਰ ਕਸਟਮ, ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਰੋਕਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

1987 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ 78 ਫੀਸਦੀ ਵਪਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ 19 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਆਦਿ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। 1965 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਔਟੋ-ਪੈਕਟ (ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ) ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ 60 ਫੀਸਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਲਰੂਨੀ ਇਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਟੋ ਪੈਕਟ ਤੇ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 1001 ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਦੇ ਤਿੰਨ, ਚਾਰ ਅਤੇ ਦਸ ਨੰਬਰ ਚੈਪਟਰ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਆਟੋ ਪੈਕਟ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਲਈ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਗੈਟ (ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਜਨਰਲ ਸਮਝੌਤਾ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਿਸ਼ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਪਾਰ ਵਧੇ ਤੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਵੇਖਣ। ਇਸ ਦੇ 96 ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ ਭੀ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਰੋਕਾਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਸਮਝੌਤਾ, ਇਸ ਗੈਟ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ (ਸੌਵਰੈਨੇਟੀ) ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 5 ਅਕਤੂਬਰ 1987 ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ, ਅਮੀਰ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਮਾਰਕਿਟ ਮਿਲ ਜਾਏਗੀ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਪਲਾਂਟ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਆਦਿ ਤਾਂ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅੱਸੀ ਤੋਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਲੱਗੀਆਂ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੱਤਰ ਫੀ ਸਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਸੀ ਫੀ ਸਦੀ ਵਪਾਰ ਭੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦਸਤਕਾਰੀ, ਪਲਾਂਟ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੰਡੀ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਦਸਤਕਾਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਬੰਦ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ 175 ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ 1500 ਹੋਰ ਟਰੇਡ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਹੋਰ ਟਰੇਡ ਵਧਾਉਣ ਭਾਵ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਮੁਹਿੰਮ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਗੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਇਨਵੈਸਟ ਕਰਕੇ (ਲਾਕੇ) ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਰਥਕਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਦੀ ਮਲਰੂਨੀ ਸਰਕਾਰ 1984 ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਰਮਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ 1400 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਰਮਾਂ ਬਦੇਸ਼ੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਚਲੇ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਲਾਉਣ, ਹਿੱਸੇ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਆਦਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਭੀ ਫਰਮ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦਸਤਕਾਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ/ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੌਮੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਐਕਸਪੋਰਟ, ਮਾਰਕਿਟ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਭੀ ਅਮਰੀਕਣ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਹੈਡ ਆਫਸ ਪਾਸ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਚੈਪਟਰ ਵਿਚ "ਬਾਲਣ ਸ਼ਕਤੀ" ਵਿਚ ਤੇਲ, ਗੈਸ, ਬਿਜਲੀ, ਕੋਲਾ, ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਅ ਤੇ ਹੀ ਵੇਚੇਗਾ ਜਿਸ ਭਾਅ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ। ਦੂਜੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਥੁੜ ਭੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਭੀ ਕੈਨੇਡਾ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਮ ਭਾਅ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇਲ ਤੇ ਗੈਸ ਆਦਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦੇਵੇ ਪਰ ਜੇ ਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਤਿਉਂ ਸਸਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਥੁੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੱਡੂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਬੈਂਕਾਂ, ਮਾਇਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਰਗਾ ਵਰਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਰਹੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਮਾਇਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਉਪਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦੇ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ।

ਜੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਰੀਜਨਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਆਰਥਕ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਚੈਲਿੰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜ਼ਾਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਮੱਦਦ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਭੀ ਆਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੋ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਰਿਆਇਤਾਂ ਤੇ ਗਰਾਂਟਾਂ ਆਦਿ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਦਸਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਗਰਾਂਟ ਤੇ ਮੱਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਆਖਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਖਤਮ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੁਆਇਆ। ਇਹ ਚੈਲਿੰਜ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੰਦਵਾੜਾ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵਧਾਏਗਾ।

(ਚਲਦਾ)

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਮਜਾਤ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ

ਖਰੜ — ਖਰੜ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਤਲੁਜ-ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਿੰਡ ਸੋਤਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੰਜ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸੇ ਸਾਲ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਮਜਾਤ ਪਿੰਡ ਨਜ਼ਦੀਕ ਵਾਪਰੇ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ 30 ਬਿਹਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਅੱਜ ਅਸਫਲ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਨਰਸੀ ਲਾਲ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤੀਂ 10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਏ, ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਕੰਮ ਕਿਥੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਕੰਪਨਹ ਨਾਮੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਬਣੀਆਂ ਖਾਲੀ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਥੋਂ ਭੱਜ ਜਾਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਬਣੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ, ਸਟੋਰ ਤੇ ਇਕ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਮਲਾਵਰ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਨਰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਲਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖਰੜ-ਸਰਹਿੰਦ ਸੜਕ 'ਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਵੀ ਵੇਖੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣੀ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਇਕ ਸ਼ੈਡ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਲੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਸਤਲੁਜ-ਯਮਨਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈਆਂ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਬੰਦ ਪਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੋਤਲ ਨੇੜੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਸਾਲ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਸੋਤਲ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਲਗਪਗ 3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਮਜਾਤ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਹੱਥੋਂ 30 ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਇਕ ਚੌਂਕੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਚੌਂਕੀ ਵਲੋਂ ਹੀ ਖਰੜ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸੁਨਿਆਰ ਦੀ ਠੱਕ ਠੱਕ ਤੇ ਲੁਹਾਰ

ਆਲ ਇੰਡੀਅ

ALL IND

6634 Main St.,

Ph. (604)

ਫਿਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਬਤਾਊਂ

98¢ lb.

ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲ

59¢ lb.

ਫਰੀਨ ਆਟਾ

Farine Atta

Limit

$4.95 10 KG

ਨਵਾਬ ਚਾਹ

Nabob Tea Deluxe

(limit)

$2

ਬੀ. ਸੀ. ਖੰਡ

(limit)

$4.98 10 kg.

ਤਾਜ਼ਾ ਚਿ

'FRESH' CHICKE

LEGS

ਰੌਬਿਨਹੁੱਡ ਮੈਦਾ

ROBINHOOD MAIDA

$5.89

(limit) 10 K.G.

ਬਟਰ

BUTTER

$

ਂ ਇਕ ਸੱਟ ਵਾਲੀ ਸੇਲ ਲੱਗ ਗਈ ।

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਲ

ਾ ਫੂਡਜ਼ ਸੈਂਟਰ

IA FOODS

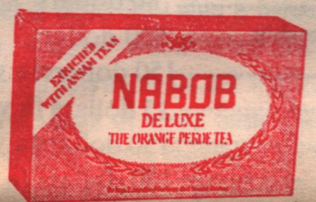
Vancouver, B.C.

324-1686

ਵੇਸਣ
$ 3.69
10 lbs

ਲਸਣ
Garlic
78¢ lb.

ਤੀ

98
120 Pck.

ਦੁੱਧ
Homo Milk
$3.29
4 liter

ਨ ਲੈਗਜ਼
98¢ lb.

ਗਵਰਨਰ ਲਜ਼ੀਜ਼ ਚਾਹ
$1.38
120 Pck.

2.29
lb.

ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਗੰਢੇ
U.S.A.ONIONS
$4.99
(limit)
50 lb.

ਫਿਲਮੀ ਪੋਸਟਰ ਪਾੜੇ

ਪਟਿਆਲਾ — ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਪਬਲਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਯੁਵਾ ਮੋਰਚਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਪੋਸਟਰ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਸਿਨੇਮਾ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ
SUBSCRIPTION FORM

To
The Canada Darpan
P.O.BOX 265
Surrey, B.C.
Canada, V3T 4W8
Ph. 581-4473

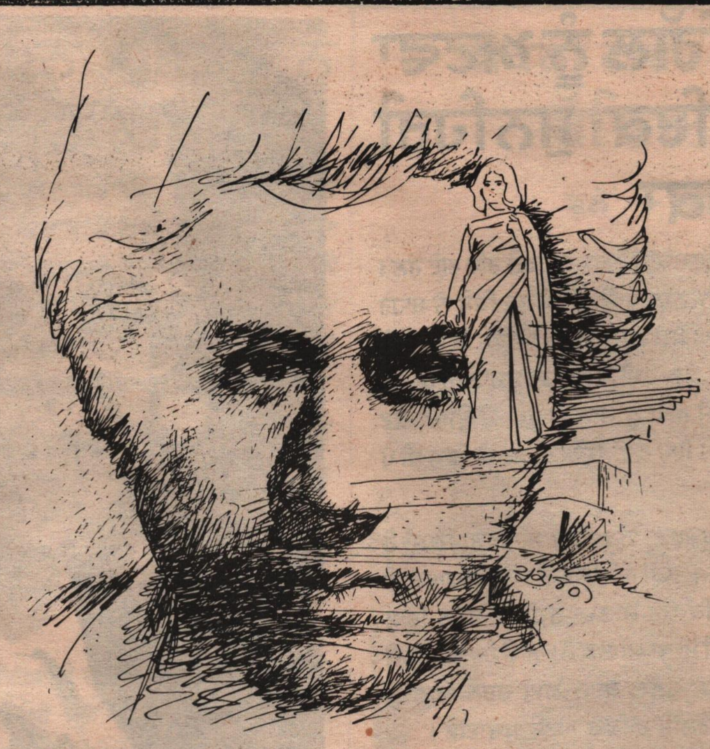
I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my Subscription for the year(s)....... I may be sent the newspaper at the following address :

Name..
Address.......................................
City..
Province......................................
Postal code...................................
PHONE.

One Year	30 dollars
Two Year	55 dollars
Three year	80 dollars
Life membership	500 dollars
ASIA	150 dollars [a year]
U.S.A.	35 dollars [a year]
Europe	150 dollars [a year]
Africa	150 dollars [a year]

ਕਹਾਣੀ

ਕਲਾਕਾਰ

ਹਰਭਜਨ ਹਾਂਸ

ਬੀ. ਏ. ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਹਲਾ ਸੀ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਹਿਲੋਂ ਸਕੂਲੋਂ ਕਾਲਜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਉਣੇ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਹ ਇਸ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ਬੀ. ਏ. ਛੱਡ ਭਾਵੇਂ ਪੀ. ਐਚ ਡੀ ਕਰ ਲਵੇ, ਨੌਕਰੀ ਉਹਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ। ਗਲ੍ਹ 'ਚ ਸੁਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜੀਂ ਹੁੰਦੇ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ 'ਚ ਉਹਦੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਟੀ. ਵੀ., ਰੇਡੀਓ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਆ। ਉਹਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਘੇਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਖੂਹ ਦੀ ਮੌਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਦਾ ਨਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਪਕਾ ਲਿਆ ਸੀ — ਕਲਾਕਾਰ!

ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੱਥੋਂ ਸਤਾਇਆ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਕੂਕ ਉਠਦਾ। ਆਪਣੇ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਣੇ ਅਜਾਈਂ 'ਕਲਾਕਾਰ' ਵਲ ਵੇਖ ਵੇਖ ਵਿਲਕਦਾ। ਫੇਰ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਇਕ ਗਾਣਾ-ਮੰਡਲੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੀਹਦੇ ਅਧ-ਪੜ੍ਹੱਧੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਵਈਏ ਉਚੀ ਉਚੀ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਮਾਰਦੇ, ਲੱਚਰ-ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਨਕਾਬ ਪਹਿਨਾਕੇ ਗਾਉਂਦੇ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਏ ਸਰੋਤਿਆਂ ਕੋਲ੍ਹੋਂ ਪੈਸੇ ਹਥਿਆਂਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕਲਾਕਾਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤੜਫ ਉਠਦਾ, ਪਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੁਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਰੁਲਦਾ ਦੇਖ ਉਹਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸੁਕ ਜਾਂਦਾ। ਗਵਈਆ-ਮੰਡਲੀ ਵਿਆਹਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੀ। ਇਕ ਅੱਧੇ ਗਾਣੇ ਦਾ ਚਾਂਸ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ। ਜਿਥੇ ਦੂਜੇ ਗਵਈਆਂ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਰੁਪਈਏ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਟੇਜ-ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਝੋਲ੍ਹੇ 'ਚ ਆ ਵੜਦੇ, ਉਥੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਗਾਣੇ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮਾਤਮ ਛਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਬੋਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੱਸ ਜਾਂਦੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਰੁਪਈਆ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਦਾ। ਉਹਦਾ ਚਿਤ ਹੋਰ ਵੀ ਭੈੜਾ ਭੈੜਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਗਾਣਾ ਮਾਰਕੀਟ ਤੇ ਧੁੰਦ ਦੇ ਬੱਦਲ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੇ। ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ ਹਰ ਐਰਾ-ਗੈਰਾ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ 'ਕਲਚਰਲ ਸੇਵਾ' ਕਰਨ ਲਈ ਨੱਠ ਤੁਰਿਆ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵਾਲੀ ਮੰਡਲੀ ਵੀ ਤਤਪਰ ਹੋ ਗਈ ਨੌਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ! 'ਸਟਾਰ ਸਿੰਗਰਾਂ' ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੌਂਸਰਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਰਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਬੇ-ਸੁਰੇ ਅਨਾਊਂਸਰਾਂ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਚੀਖ-ਚਿਹਾੜਾ, ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਢੋਲਕੀ-ਛੈਣਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਪੁਆੜਾ — ਗੱਲ ਕੀ ਸਪੌਂਸਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਅਜਿਹਾ ਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ!

ਸਿੰਗਰ, ਭੰਗੜੇ ਵਾਲੇ, ਹਾਸ-ਰਾਸ ਫਿਲਮੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਤੇ ਕਾਫੀ ਕੁਛ ਹੋਰ ਆ ਗਏ। 'ਚੱਜ ਦਿਆਂ' ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੜੇ-ਮੋਟਲ 'ਚ ਵਾੜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਲਾਣਾ ਮੱਝਾਂ ਗਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਖਾਲੀ ਪਈ ਸਪੌਂਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਇਲਲੀਗਲ ਬੇਸਮਿੰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਾਲਾਂ 'ਚ ਸ਼ੋਅ ਹੁੰਦੇ, ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਤੇ ਸਿਹਰੇ-ਸਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲਚਰ ਦੇ ਖੂਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਅਦ ਸਿੰਗਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਨਾਲ ਆਈ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਖਿਸਕ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ-ਸੁਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਕੋਈ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਸੁਕਾ ਚੰਮ ਲਹਾਉਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ! ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਵੀ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੁੰਡੇ-ਖੁੰਡੇ ਉਹਦੇ ਜਾਣੂੰ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਬੇ-ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਗਾਣੇ ਗਾਉਂਦਾ! ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਏ ਗਭਰੂ - ਬੁਢੇ, ਮਸਤ ਹੋਈਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ — ਬੁੱਢੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਸਾਂ ਚੋਂ 'ਕੇਰਾਂ ਤਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਪਾ ਦਿੰਦੇ। ਇਕ-ਇਕ, ਦੋ-ਦੋ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਥੱਬੀ ਨੂੰ 'ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਜੇਬ 'ਚ ਪਾਉਂਦੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਉਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ 'ਇਹ' ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਉਸ ਉਪਰ ਤਰਸ ਕਰ ਖੈਰਾਤ ਪਾ ਕੇ ਹਟੇ ਹੋਣ।

ਕਲਾਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸੁਣਦਾ। ਵਰ੍ਹਦੇ ਮੀਂਹ-ਗਾਰੇ 'ਚ ਰੀਂਗਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੀ ਤੋੜਨ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਉਹ ਸੁਣਦਾ, ਅੱਠ-ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਆਰਿਆਂ ਤੇ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀਂ ਲੱਕੜੀ ਚੀਰਦੇ ਬੈਕ-ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਮਿਲ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਹ ਸੁਣਦਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਚੁਪ-ਚਾਪ, ਸ਼ਾਂਤ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਚੀਖ-ਚਿਹਾੜੇ ਤੇ ਕਲਵਲਾਂ ਭਰੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ, ਨਿਹੋਰਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਉਹ ਸੁਣਦਾ। ਉਹਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸੋਚ ਉਭਰਦੀ — "ਪੈਸਾ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਧਨੰਤਰ ਵੈਦ ਨਹੀਂ ਹੈ...ਪਰ ਪੈਸਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਦੁਖ ਹੈ .... ਫੇਰ ਸਭ ਫਲਾਸਫੀਆਂ ਪਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਧੂਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ... ਚਲੋਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ... ਦੋ ਗਾਣੇ ਗਾਏ, ਜੇਬ ਭਰੀ, ਉਡੰਤਰ ਸਿਓਂ!"

ਤੇ ਅੱਜ ਉਹਨੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਲੱਡੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਵੇਚ-ਵੇਚਕੇ ਧਨੀ ਬਣੇ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਲੀਡਰ ਦੇ ਘਰ ਜੁਆਕ ਜੰਮਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਸਨ। ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਾਲੇ, ਸਬਜ਼ੀ ਭਾਜੀ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ-ਨਿਤਾਣੇ, ਦਾਸ - ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਕੱਤਰ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ, ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ, ਗੈਰ-ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਦੇਸ਼ੀ ਅਖਬਾਂਰਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਸੰਪਾਦਕ, ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਅਫਸਰਾਨ, ਫਾਰਮਰਜ਼, ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਤੇ ਹੋਰ 'ਵੱਡੇ' ਲੋਕ।

"ਹਾਂ...ਤਾਂ ਹੱਛਾ ਜੀ ... ਗਿੱਲ ਸਾਹਬ ਜੀ, ਤੁਹੀਂ ਓਹੀਓ ਗੱਲ ਸੁਣਾਓ ਬੰਦੇ ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਜੇਹੜੀ ਤੁਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੁਣਾਈ ਸੀ....'ਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵੇਲੇ!' ਫਾਰਮ-ਲੇਬਰ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਸਹੋਤਾ ਗਜ਼ ਦੀ ਟਾਈ ਘੁਮਾਉਂਦਾ ਬੋਲਿਆ। ਅਕਲਕਾਣ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ ਸਹੋਤਾ ਟਾਈ ਤੋਂ, ਪਰ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰੋਟੋਕੋਲ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਉਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ!

"ਹੀ....ਹੀ.... ਮੈ ਜੀ, ਸਹੋਤਾ ਸਾਹਬ ਜੀ, ਥੋਡੇ ਆਗੂੰ ਓਦੋਂ ਬੰਦੇ ਢੋਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ!" ਸਹੋਤੇ ਦੀ ਜੀਭ ਜਿਵੇਂ ਦੰਦਾਂ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਚਿਥੀ ਗਈ, ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਗਿੱਲ ਨੇ 'ਬੰਦੇ ਢੋਣ ਵਾਲੀ' ਗੱਲ ਕਹਿ ਉਹਨੂੰ ਟਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਗਿੱਲ ਸਹੋਤੇ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਉਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਐਸੇ ਸੀ, ਜੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਬਣਨ ਖਾਤਰ ਊਈਂ ਐਥੇ ਧੁਸੇ ਬੈਠੇ ਸੀ ... ਹੱਛਾ ਜੀ, ਕੰਮ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ, ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਟੈਂਪਾਂ ਸਟੂੰਪਾਂ ਦੇ ਕੇ ਬਰਾਤਾ ... ਉਹ ਲਾਣਾ ਆਖੇ ਜੀ, ਹਮਰੇ ਪੈਸੇ ... ਆਪਾਂ ਜੀ ਉਹ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਬੱਸ 'ਚ ਬਿਠਾਇਆ ਤੇ ... ਹੀ.... ਹੀ... ਲੈਗੇ ਆਪਾਂ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ .... ਸਾਰੇ ਓਥੋਂ ਅਗਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿਧੇ ਕਰਲੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨੂੰ ... ਬਸ ਜੀ, ਉਦੋਂ 'ਕੱਲੇ-'ਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸੌ ਡਾਲਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ... ਤੇ ਸਹੋਤਾ ਸਾਹਬ ਜੀ ... ਆਪਾਂ ਜੀ ... ਬੰਦੇ ਢੋਣ ਵਾਲਾ ਕੁਤਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਫਾਰਮ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ... ਤੇ ਹੁਣ ਥੋਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ ... !"

ਗਿੱਲ-ਸਹੋਤੇ ਵਾਲੀ ਮੰਡਲੀ 'ਚ ਹਾਸਾ ਛਣਕਿਆ, ਪਰ ਸਹੋਤੇ ਦਾ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਪੱਛੀਦਾ ਸੀ। "ਦੇਖਲੋ ਤੁਹੀਂ...ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਲੂ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ!" ਸਹੋਤਾ ਦਿਲ 'ਚ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਵੀ ਪਰੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਗਲਾਸੀਆਂ ਨਿਘਾਰਦਾ ਖੀਂ-ਖੀਂ ਕਰਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰੌਣਕ ਨੂੰ ਦੁਬਾਲਾ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਕਿਦਾਂ ਫੇਰ ਮਲੋਤਰਾ ਜੀ...ਕਿਦਾਂ ਫੇਰ ਬਿਜ਼ਨਿਸ?" ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਪਰਚੂਨ ਵਪਾਰੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਚੁਪ ਬੈਠਾ ਵੇਖ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਗਜ਼ਾਂ-ਮੀਟਰਾਂ 'ਚ ਫਸੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਥਾਵੇਂ ਮੇਚੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਏ, ਏਸ ਲਈ ਇਕ ਖੂੰਜੇ ਬੈਠੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਐਸੀ ਤੈਸੀ ਫੇਰ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਠੀਕ ਐ ਜਨਾਬ ... ਦਿਯਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ... ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦਾ ਬੁਝੇ-ਬੁਝੇ ਮਲਹੋਤਰੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਚੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ।

"ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ?" ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ, "ਚਿਕਨ-ਕੜ੍ਹੀ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਕਹੋ!"

"ਜਨਾਬ, ਅਸੀਂ ਆਂ ਜੱਦੀ-ਪੁਸ਼ਤੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ... ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਸਾਥੋਂ ਨਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਤੇ ਕੈਂਚੀ ਚਲਦੀ ... ਭਗਮਾਨ ਤੋਂ ਡਰੀਦਾ!"

"ਲਓ ਕਰਲੋ ਘਿਓ ਨੂੰ ਭਾਂਡਾ", ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਕਰਾੜ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ?"

"ਨਾ ... ਨਾ ... ਨਾ ... ਬੋਲ-ਵਧਾਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ...", ਕਪੜਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੱਥ ਲਹਿਰਾਂਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲ੍ਹ ਕੱਟੋ ਜਾਂ ਜੇਬਾਂ...ਪਰ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਰੌਲਾ? ... ਨਾ .... ਨਾ ....

ਹੀਂ...ਹੀਂ... ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਂਚੀ ਵੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ।

"ਹੋਰ ਸੁਣਾਓ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਬ ... ਕੀ ਬੋਲਦੀ ਏ ਤੁਆਡੀ 'ਖਬਾਰ", ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਰੀਜਰਵਡ ਕੋਲੇ 'ਚੋਂ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਉਭਰੀ।

"ਬੱਸ ਪੁਛੋ ਨਾ ਕਿ", ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ ਜਿਵੇਂ ਏਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ 'ਚ ਸਨ। ਮੁੱਛਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੀ ਮੀਟ ਦੀ ਤਰੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਤਾਰਦੇ ਬੋਲੇ, "ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਬਹਿਰਾਂ ਕਿ!"

"ਖਾਲਸਤਾਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਐ...ਕਦੋਂ ਕੁ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋਜੂ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਉਭਰਿਆ।

"ਖਾਲਸਤਾਨ ਬਣੇ ਨਾ ਬਣੇ ਕਿ ... ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੇਪਰ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਹੋ ਖੁਸ਼ਬੂ ਮਾਰੂ ਕਿ ਖਾਲਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਬਣਿਆ ... ਕਿ!"

"ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਘੱਲੀ ਸੀ, ਉਹਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਮੇਹਰਬਾਨ?" ਇਕ ਗਰੀਬ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਲੇਖਕ ਵਿਚਾਰਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਇਆ।

"ਛਾਪਾਂਗੇ...ਛਾਪਾਂਗੇ", ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਘੁੱਟਾ-ਵਾਟੀ ਪੀਂਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਥਾਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ... ਊਂ ਕਿਤੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਛਪਾਉਣਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਮਨੇਜਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈਣਾ ਕਿ ... ਸਮੇਤ ਚੈਕ-ਬੁਕ!" ਹੋਰ ਵੀ ਗਰੀਬੜਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਲੇਖਕ ਵਾਸ਼-ਰੂਮ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਖੂੰਜੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਲਈ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕ ਗਿਆ।

"ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਲੇਖਕ ਸੀ?" ਕਿਸੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਨੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ।

"ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਕਿ ... ਨੌਂਤੀ ਸੌ ਏਥੇ ਲੇਖਕ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ... ਕੱਛ 'ਚ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਈ ਕਿ ... !"

ਹਲਦੀ ਨਾਲ ਪੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੁਛਾਂ 'ਚੋਂ ਸੰਪਾਦਕ ਖੀਂ-ਖੀਂ ਕਰਕੇ ਹੱਸਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਚੁਟਕਲਾ ਸੁਣਾਕੇ ਹਟਿਆ ਹੋਵੇ।

"ਤੇ ਹਾਂ ਜੀ!" ਸਾਊਂਡ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਇਕ ਟਟ੍ਹੀਰੀ ਵਰਗੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜੀ", ਸਭ ਭਰਾ-ਭਰਜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਗਰੁਪਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਏ 'ਚ ਮਿਕਸ ਕਰਲੋ!" ਫੇਰ ਖੀਂ-ਖੀਂ ਵਾਲੀ ਹਾਸੀ ਗੂੰਜੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਟੇਜ-ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਰਮ! "ਤੇ ਹਾਂ ਜੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਢੰਡ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਕੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ ਹਸਦੀ ਨੇ ਫੁੱਲ ਮੰਗਿਆ, ਸਾਰਾ ਬਾਗ ਹਵਾਲੇ ਤੇਰੇ ... ਖੀਂ-ਖੀਂ... ਰੱਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜੰਦ ਨੂੰ ਲੰਮੀ-ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਲੱਡੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ 'ਚ ਖੰਡ ਘੱਟ ਭਾਮੇ ਪਾਵੇ, ਪਰ ਢੰਡ ਵਾਂਗੂੰ ਘੱਟ ਤੋਲੇ ਨਾ ... ਖੀਂ...ਖੀਂ... ਤੇ ਹਾਂ ਜੀ, ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਹ ਆ ਬਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਕ ਵਧੀਆ ਸਿੰਗਰ ਏਥੇ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਪਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ... ਪਰ ਉਹਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਾਸੀਆਂ ਖਾਲੀ ਕਰ ਲਵੋ, ਪੇਟ ਭਰ ਲਵੋ ... ਖੀਂ... ਖੀਂ ...!"

"ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਜੀ!" ਪੈਂਟ-ਕਮੀਜ਼ ਸੰਭਾਲਦੇ ਫਾਰਮਰ ਸਾਹਬ ਊਠ ਵਾਂਗ ਝੂਲਦੇ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਕੇ ਉਠੇ। ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਪੈਰ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜ-ਖੜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਬੋਲੇ, "ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਜੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਢੰਡ ਸਾਹਬ ਦੇ ਜੰਮਣ ਕਰਕੇ ਆ ... ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਕੇ ਤੋਂ ਆ ... ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਜੀ ... ਤੇ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਆਏ ਆ ਜੀ ... ਸਟੰਡਰਡ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ... ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਸਟੰਡਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਗਾਣੇ ਗਾਏ ... ਹਾਂ ਜੀ!"

"ਹਾਂ ਜੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਜੀ ... ਜੈਸਾ ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਨ-ਪਾਣੀ, ਵੈਸਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਜਾਣੀ ... ਖੀਂ...ਖੀਂ... ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਹਾਡੇ ਸਟੰਡਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗਾ ...ਖੀਂ...ਖੀਂ.." ਕਹਿ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮਾਈਕ ਹਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪਰੇ ਖਿਸਕ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਗਲਾਸੀ ਨੂੰ ਟੁਟ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ। 'ਵੱਡੇ ਲੋਕ' ਹੱਥ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਗਲਾਸੀਆਂ ਫੜੀ ਇੰਜ ਘੜੀ ਦੇ ਪੈਂਡੂਲਮ ਵਾਂਗ ਡੋਲਦੇ ਝੂਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕੁਤੇ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਵੇ। ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਕੁਨੱਖੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਘੂਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਮਾਈਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਵੱਡਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਪਰਮ-ਸਤਿਕਾਰ ਹਾਜਰੀਨ", ਹਾਜਰੀਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਮੁਸਕਰਾਏ ਤੇ ਗਲਾਸੀਆਂ ਅੱਧੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, "ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਵਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਿਰ-ਕੱਢ ਮਿਹਰਬਾਨੋ ... ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਗਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ... ਤੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ ... ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੋਕ-ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ... ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਂਗੇ, ਉਹੀ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ!"

"ਹਾਂ ਤਾਂ ... ਹੱਛਾ ਜੀ ... ਫੇਰ ਬਈ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਜ਼ਲ ਸੁਣਾ", ਲੇਬਰ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾਕੇ ਕੂਕਿਆ, "ਜੀਹਦੇ ਬੋਲ ਨੇ ... ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ ਨੂਣ ਦੀ ਡਲੀ ... !"

"ਜਨਾਬ ਇਹ ਗਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ... !" ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਬੋਲ ਪੂਰੇ ਵੀ ਨਾ ਹੋਏ ਕਿ ਫਾਰਮਰ ਆਪਣਾ ਫਰੇਮ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਉਠਾਂਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਓਏ ਸਹੋਤੇ ਕੇ ਪੁਤਰ ... ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਫੂਲ ... ਯੂ ਨੋ ਨੰਥਿੰਗ... ਓਏ ਗੌਣ ਵਾਲੇ ... ਗਾਲਬ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਸੁਣਾ ... ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਉਹਨੇ .... ਯਹ ਦੁਨੀਆਂ, ਯਾਹ ਪਾਰਟੀ ਮੇਰੇ ਕਾਮ ਕੀ ਨਹੀਂ!"

"ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਰੋਤਾ ਜੀ ...", ਪਰ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਘੰਢੀ ਫਿਰ ਨੱਪੀ ਗਈ, "ਓਏ ਗੌਣ ਵਾਲੇ ... ਮੈਂ ਸਹੋਤਾ ਨਹੀਂ ... ਸਹੋਤਾ ਔਹ ਆ ... ਮੈਂ ਗਿੱਲ ਆਂ ... ਗਿੱਲ ਤੇ ਗਿੱਲ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਗਿੱਲ ਹੁੰਦੇ ਆ!" ਫਾਰਮਰ ਸਾਹਬ ਦੀ

→

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਅਟਵਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਇਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ 21 ਨਵੰਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹਫਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਾਉਣੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ, ਆਪਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹੈਡ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਆਪਦੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਦਿਹਾਤੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਅਤੀ ਹੀ ਰਿਣੀ ਹਾਂ। ਜੇ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤਾ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਰਨ ਗਿੱਲ ਅਵੱਸ਼ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਉ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚਰਨ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਜਤਾਈਏ, ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਟਵੇ ਪੁਚਾਈਏ।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ
ਚਰਨ ਗਿੱਲ ਕੰਮਪੇਨ ਕਮੇਟੀ

ਪ੍ਰਿੰਸ ਜਾਰਜ ਤੋਂ ਜੋ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ

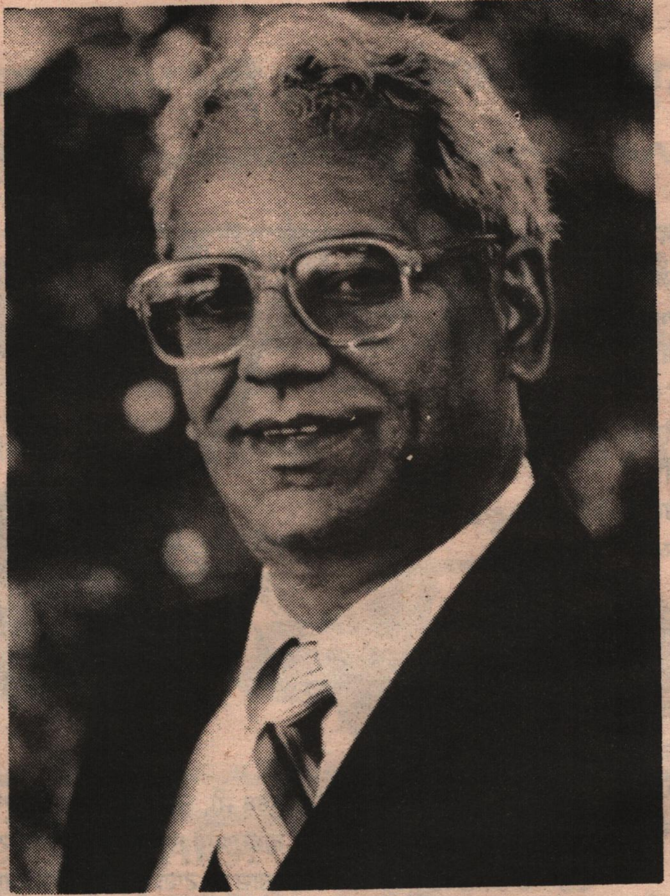
1. ਕੰਵਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਧੂ $50
2. ਗਿਆਨੀ ਕਰਮ ਸਿੰਘ $50
3. ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੰਡੋਲਾ $50
4. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $50
5. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬੀਸਲਾ $100
6. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੈਲੇ $150
7. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਭਟੋਆ $51
8. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ $25
9. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ $100
10. ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸੰਧੂ $150
11. ਗੁਰਚਰਨ ਢਿੱਲੋਂ $50
12. ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $100
13. ਬਲਰਾਮ ਪਰਹਾਰ $100
14. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ $150
15. ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ $25
16. ਨਗਿੰਦਰ ਕਾਹਲੋਂ $25

ਪ੍ਰਿੰਸ ਜਾਰਜ ਤੋਂ ਫੰਡ (ਕੈਸ਼)

1. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ $25
2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ $50
3. ਪਾਲ ਚੀਮਾ $25
4. ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ $25
5. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁਟਰ $25
6. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $25
7. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁੱਡੂ $25
8. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ $25
9. ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ $20
10. ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ $25
11. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੂਰ $25
12. ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ $51
13. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ $25
14. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ $25
15. ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $10
16. ਪ੍ਰਸ਼ਣ ਸਿੰਘ ਹੋਤਣੀ $25
17. ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ $25
18. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੈਰਾ $25
19. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $25
20. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ $30
21. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ $50
22. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਔਲਖ $50
23. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ $25
24. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ $25
25. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੱਸਵਾਲ $25
26. ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ $25
27. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ $11

ਜੋ ਫੰਡ ਕੈਮਲੂਪਸ ਤੋਂ ਆਇਆ

1. ਖੁਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $100
2. ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ $50
3. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ $50
4. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ $50
5. ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ $50
6. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਦਰਾਏ $25
7. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $25
8. ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਸਾਓ $25
9. ਰਣਬੀਰ ਹਰਮੇਸ਼ ਧਾਲੀਵਾਲ $50
10. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਠ $100
11. ਸਰਬੀ ਗਿੱਲ $25
12. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $25
13. ਜਸਮਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ $100
14. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁਨੂੰ $150
15. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲ $25

For Charan Gill,
quality in government means quality in life

THE NEW DEMOCRATS

To help elect Charan Gill please call 538-3227 in White Rock, 591-1221 in Newton or 533-6502 in Brookswood.

16. ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $25
17. ਗੁਰਨਾਮ ਹੇਅਰ $50
18. ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ $10
19. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ ਜੀ ਬਸਰਾ $25
20. ਕਿਰਪਾਲ ਚੀਮਾ $50
21. ਦਿਲਬਾਗ ਪਨੂੰ $25
22. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ $50

ਕੁਲ ਜੋੜ $1085

ਮਾਸਕੀ, ਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਐਬਸਫੋਰਡ ਤੋਂ ਫੰਡ

1. ਭਰਪੂਰ ਨੱਟ $200
2. ਅਜਮੇਰ ਚੀਮਾ $100
3. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ $100
4. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਰਸੂਲਪੁਰ $25
5. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ $100
6. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ $25
7. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ $50
8. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ $25
9. ਸ: ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $100
10. ਹਰਚਰਨ ਬਰਾੜ $100
11. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $100
12. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ $50
13. ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ $100
14. ਗੁਰਦਿਆਲ ਧਾਲੀਵਾਲ $100
15. ਸੁਖਰਾਮ ਸਿੱਧੂ $151
16. ਦਲਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ $50
17. ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $100
18. ਸੁਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ $100
19. ਭਗਵੰਤ ਵਿਰਕ $200
20. ਬਲਦੇਵ ਧਾਲੀਵਾਲ $100
21. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $100
22. ਮੇਜਰ ਬੜੈਚ $100
23. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ $100

ਕੁਲ ਜੋੜ $2176

ਜੋ ਫੰਡ ਮੇਰਟ ਤੋਂ ਆਇਆ

1. ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ .... $$100
2. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੱਧੂ $100
3. ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $50
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਹੈਰੀ $51
5. ਮੱਘਰ ਰੰਧਾਵਾ $100
6. ਕੁਲਦੀਪ ਦਿਉਲ $50
7. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ $50
8. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $100
9. ਐਲ. ਐਮ. ਵੀ. ਲੰਬਰ ਲਿਮਿਟਿਡ .. $ 250
10. ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $50
11. ਬਲਜੀਤ ਅਹੂਜਾ $50
12. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਹੂਜਾ $10
13. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ $51

ਜੋੜ 1012

ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਘਰ ਸਰੀ ਵਿਚ ਜੋ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

1. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਧੂ 100
2. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ $100
3. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $100
4. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ $100
5. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ $100
6. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ $100
7. ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਸਾਜਨ $50
8. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ $50
9. ਝਲਮਣ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ $50
10. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਈ $50
11. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਹੂਜਾ $50
12. ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ $50
13. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ $50
14. ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ $50
15. ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰਾਏ $50
16. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ $50
17. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ $40
18. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ $50
19. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ $50
20. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $50
21. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ $20
22. ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ $20
23. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ $20
24. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $50
25. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ $50
26. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢੱਟ $50

ਜੋੜ 1500

(ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਕੰਪੇਨ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ)

ਅਕਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਅਪੀਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਅਕਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਮਨਿਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ।

ਅਕਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਕਨਵੀਨਰ ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੋਹ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।

ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇੱਕੀ ਦਿਨ

ਕਿਸ਼ਤ ਅੱਠਵੀਂ

—ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ

ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਹਿਤ

ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਡਾ: ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ — ਉਸ ਨਾਲ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪਾਠਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਮਝਕੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਅਖਬਾਰਾਂ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਛਾਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

—ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ)

ਪਿਨਟਿਕਟਿਨ ਵਿਚ — ਹਰਮਿੰਦਰ, ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੱਧੂ, ਰਛਪਾਲ ਗਰੇਵਾਲ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਢੰਡ, ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

3 ਜੂਨ, 1988 (ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਪਰੌਂਠੇ ਪਕਾਏ ਤੇ ਨਾਲ ਆਂਡਿਆਂ ਦੀ ਭੁਰਜੀ। ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਛਕ ਲਏ ਤਾਂ ਕਿ ਰੱਜੇ ਰਹੀਏ। ਦਿਨ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫਲਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਵੇਖਣ ਕਲੋਨਾ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬੜਾ ਹੀ ਮਨਮੋਹਣਾ ਸੀ। ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਿਉਆਂ ਦੇ ਫਲਾਂ-ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਫਾਰਮ! ਧੁੱਪ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ ਵਿਚ ਚਮਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਸੇਵੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਸਿਉਆਂ ਦਾ ਰਸ ਪਿਆਇਆ। ਗੁਰਨਾਮ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਲਝ ਗਏ :... ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸੱਦਿਆ ਭਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਣ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਧੜਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਗੈਰਾ, ਵਗੈਰਾ! ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੋਰੀਅਤ ਦਾ ਸਿਖਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਿਟਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਵੇਖਣ ਲਗ ਪਿਆ। ਕੇਡੀ ਇਕਾਂਤ ਸੀ! ਚਹਿਕ ਰਹੇ ਪੰਛੀ ਚੁੰਗੀਆਂ ਭਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੇਡੀ ਰਮਣੀਕ ਥਾਂ ਸੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ। ਰਿਗਵੇਦ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ, ਮਨੁੱਖੀ-ਅਮਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਬਹਿ, ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਇਕ ਕਰਾਮਾਤ ਹੀ ਸੀ। ਘੜੀ ਦੀ ਘੜੀ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜ-ਸਾਲਾ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਾਂ। ਦਰਸ਼ਨ ਆਖਣ ਲਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬਣ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਂ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਰੌਅ ਵਿਚ ਵਹਿਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਆਬਨਾ ਵਰਗਾ ਸਾਥ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਢੋਈ ਤਾਂ ਛੱਜੂ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬੱਚਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਏਡੀ ਰਮਣੀਕ ਥਾਂ ਵੀ ਬੁਝੀ-ਬੁਝੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਠੀਕ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਜੁਗਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਸਾਨੂੰ ਬਾਗ ਵਿਚ ਘੁਮਾਉਣ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਬੂਟਿਆਂ-ਫਲਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦਸਦੇ ਰਹੇ। ਬੌਣੇ ਬੂਟੇ ਵਿਖਾਏ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਫਲ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ। ਇੰਨਾ ਫਲ ਵੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਖਣ ਲੱਗੀ: ਫਲ ਨੀਵਿਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦੇ।

ਮੈਂ ਆਖਿਆ : ਹਾਂ। ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੀਂਵਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ :

ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਮੇਂ ਵੋਹ ਪੇੜ ਭੀ ਹੈ ਬਦ-ਕਿਰਦਾਰ
ਲਦਾ ਹੂਆ ਹੋ ਜੋ ਫਲ ਸੇ, ਮਗਰ ਝੁਕਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋ — ਕਾਸਮੀ

ਅਖੀਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਬੂਟੇ ਵਿਖਾਏ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਦਾ ਲਈ। ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਵੇਖਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸੇਵੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਦ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਸਫਾਈ ਵੇਖ ਮਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ। ਅੰਦਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧੁੱਪ ਤੇ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਪਰੌਂਠਿਆਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੀਭਾਂ ਸੁੱਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਡੇਇਰੀ ਕੁਈਨ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਕ ਸ਼ੇਕ ਪੀਤਾ। ਏਨਾ ਸੁਆਦ ਕਦੀ ਘੱਟ ਹੀ ਪੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਮਿਲਕਸ਼ੇਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਿਆ ਕਰਾਂ ਤੇ ਡੇਇਰੀ ਕੁਈਨ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ਿਆਰਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਸ਼ਾਮ ਉਤਰ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਰਛਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਰਤੇ। ਲੱਡੂਆਂ ਨਾਲ ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਚਲੇ ਗਏ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਰਛਪਾਲ ਮੀਟ ਲੈਣ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲੇਕ-ਕੰਢੇ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾ ਬੈਠੇ ਰਹੇ।

ਲੇਕ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ। ਘਰ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਗਏ ਸਾਂ। ਰਛਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝੀਦਾਰ ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਜੀਤ ਵੀ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਜੋੜਾ ਸੀ ਇਹ! ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਵੇਂ ਕੰਧ ਨਾਲ ਢੋਹ ਲਾਈ ਕਾਰਪਟ ਤੇ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਰਾਮਪੁਰ ਦੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਣ ਕਰਨ ਚਲੀ ਆਈ। ਮੈਂ ਭੈਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਾ ਮਿਲੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੁਲੰਦ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਤੇ ਸੌਂ ਗਏ। ਢਾਈ ਵਜੇ ਵਾਸ਼ਰੂਮ ਲਈ ਫਿਰ ਉਠਿਆ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਦੇ ਘੁਰਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਘਰ ਸਹਿਮਿਆ ਖਲੋਤਾ ਸੀ।

4 ਜੂਨ, 1988 (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਪੈਨਟਿਕਟਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ।ਰਾਹ ਵਿਚ ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਬਣੇ ਸਟਾਲ ਤੋਂ ਫਲ ਲਿਆ; ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਤੇ ਸਸਤਾ ਫਲ! ਬੱਦਲਵਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰਨਾਮ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਉਤੇ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਕਾਬਲੇ-ਦੀਦ ਸਨ। ਭਰਪੂਰਤਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਲਤੀਫੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਦੋ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵੇਖੇ। ਇਕ 1911 ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਉਹ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਜ਼ਿਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਹੋਰੀਂ ਪਿਆਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤਾ। ਕੇਡੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਇਹੀ ਸਥਾਨ ਅਤਿਵਾਦ-ਵੱਖਵਾਦ-ਮੂਲਵਾਦ ਦੇ ਅੱਡੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਇਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਫਾਇਰ ਪਰੂਫ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬੜਾ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਉਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ-ਵੱਖਵਾਦੀ-ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਗੁਰਨਾਮ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਨਾ ਗਏ। ਹਰਮਿੰਦਰ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਸਾੜ੍ਹੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ, ਸ਼ੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬੀਬੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਖਿਮਾ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਸਾਂ। ਸਾਡੇ ਦੋ ਸਾਥੀ ਬਾਹਰ ਸਾਡੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਆਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਉਤਮ ਰੀਤ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਥਰਾ ਵਿਚ ਐਨ

→

→

ਗਲਾਸੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ।

'ਨੋ ਫਕਇਨ ਹਿੰਦੀ, ਨੋ ਬੁਲਸਿਟ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ... ਓਨਲੀ ਐਸਸੋਲ ਪੰਜਾਬੀ' ਕੱਪੜਾ-ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਵੀ ਬੋਲਿਆ।

ਫਾਰਮਰ ਨੇ ਲਾਲ-ਲਾਲ ਆਂਡੇ ਕੱਢੇ, ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਲੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁਣ ਜ਼ਬਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣੋਂ ਮੁਕਰ ਗਈ ਸੀ।

ਸਾਊਂਡ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਫੇਰ ਟਟੀਰੀ-ਨੁਮਾ ਅਵਾਜ਼ ਉਭਰੀ, "ਹਾਂ ਜੀ ... ਆਪਾਂ ਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ... ਸ਼ਰਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ... ਇਕ ਕਰੇਲਾ ਦੂਜਾ ਨਿੰਮ ਦੇ ਉਤੇ ... ਖੀਂ ... ਖੀਂ ... ਏਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਭਦੇ-ਲਭਦੇ ਏਥੇ ਗੁਡ-ਮਾਰਨਿੰਗ ਹੋਜੂ...ਖੀਂ..ਖੀਂ.. ਏਸ ਲਈ ਸਿੰਗਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਸੁਣਾਕੇ ਕੰਮ ਮੁਕਦਾ ਕਰੇ ... ਖੀਂ... ਖੀਂ ...!"

ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਸਾਜ ਛੋਹੇ, ਕੰਨ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਕ ਪਿਆਰਾ ਸਵਰ ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਚੁਗਿਰਦੇ 'ਚ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ ....

'ਮੈਂਡਾ ਕਰਮ ਵੀ ਤੂੰ!
ਮੈਂਡਾ ਧਰਮ ਵੀ ਤੂੰ!'

"ਏਅ ਸੰਪਾਦਕ ਬਾਈ ... ਮ...ਮੈਂਡਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ?" ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਹਿਚਕਚਾਂਦੇ ਨੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸੰਪਾਦਕ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਛ ਈ ਲਿਆ।

"ਆਹ ਥੋਡਾ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹਾਲ ਕਿ ... ਮੈਂਡਾ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਆ ਕਿ ... ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅਕਲ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਹਿੰਦੀ ਥੋਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਣੀ ਆਕਿ ... ਮੈਂਡਾ ਮੈਂਡਕ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ... ਮੈਂਡਕ ਡੱਡੂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ... ਸਮਝੇ ਕਿ ... !"

"ਡ...ਡੱਡੂ...ਡ...ਡੱਡੂ ਤੇ ਕਰਮ ਤੇ ਧਰਮ ਤੇ ... !" ਪੁਛਣ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਚਿਰ ਭੰਬਲ-ਭੂਸੇ 'ਚ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਫੇਰ ਦਿਮਾਗ ਉਪਰੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਾਸੀ ਇਕੋ ਸਾਹ ਹਲ਼ਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਲਈ

"ਮੈਂਡੀ ਜਾਤ ਵੀ ਤੂੰ!
ਮੈਂਡੀ ਪਾਤ ਵੀ ਤੂੰ!"

"ਇਹ ਕੀ ਬੁਲਸਿਟ ਮੈਂਡੀ - ਮੈਂਡੀ ਲਾਈ ਆ !" ਕੱਪੜਾ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੋਲਿਆ, "ਇਹ ਯਾਰ ਢੰਡਾ ਕੀ ਤੂੰ ਉਲੂ ਦਾ ਪੱਠਾ ਫੜਕੇ ਗਾਉਣ ਲਾਤਾ!"

' ਓਏ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ... ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਫੂਲ ... ਯੂ ਨੋ ਨਥਿੰਗ ... ਯੂ ...!" ਫਾਰਮਰ ਸੀ।

"ਹਾਂ ਤਾਂ ... ਹੱਛਾ ਜੀ ... ਐਮੇਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਉਠਕੇ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ... ਹੱਛਾ ਜੀ ... !" ਫਾਰਮ-ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਲਹੀ ਹੋਈ ਝੰਡ ਭੁਲ ਚੁਕਾ ਸੀ।

"ਓਏ ਸਹੋਤੇ ਕੇ ਪੁਤਰ ... ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਫੂਲ ... ਯੂ... ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਪਰਖਦਾਂ ... ਸਾਲਿਆ ਅਸੀਂ ਗਿੱਲ ਆਂ ... ਗਿੱਲ ਤੇ ਗਿੱਲ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਗਿੱਲ ਹੁੰਦੇ ਆ !" ਫਾਰਮਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਿਰਦੇ ਫੂਲ ਸੁਣ ਸਹੋਤਾ ਮੂੰਹ 'ਚ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ, "ਤੈਥੋਂ ਠੇਕਾ ਲੈਣਾ ... ਤੇਰੇ ਤਾਈਂ ਗਰਜ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਪੁਤ ਤਾਂ ਦਸ ਦਿੰਦਾ ਗਿੱਲ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਆ !"

ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ — ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੇ ਪਏ ਮੀਟ-ਦਾਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ... ਗਾਲ੍ਹੀ-ਕਲੋਚ ਕੱਢਦੇ ਮੂੰਹ ... ਹੂੰ! ਇਹ ਆ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ... ਪਰ ਫੇਰ ਉਹ ਹੱਸਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਜਨਾਬ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ... ਤੁਸੀਂ ਮੀਟ ਖਾਓ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਓ ... ਇਹ ਸੰਗੀਤ, ਇਹ ਮੁਰਸਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ।"

"ਤੂੰ ਸਾਲਿਆ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੱਸਦਾਂ ... ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਫੂਲ ... ਯੂ ਨੋ ਨਥਿੰਗ ... ਯੂ ... ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਆਂ ... ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਰਿਚਇਸਟ ਪਰਸਨ ਆ ... ਪੈਸੇ ਆਲੇ ਬੰਦੇ ... ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਫੂਲ ... ਯੂ ... !" ਦਮੋਂ ਉਖੜਿਆ ਫਾਰਮਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਛ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਾਜ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਹਾਲੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਚੁਕਾ ਸੀ।

Surrey COPE

ਸਰੀ ਕੋਪ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਓ

ਕਿਉਂਕਿ

- ਇਹ ਪੰਜਾਂ ਵਿਉਂਤੇ ਟਾਊਨ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ
- ਇਹ ਖਲੋਤੇ ਹਰੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਪੁਟਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਰੈਣ ਵਸੇਰਾ ਹੈ।
- ਘੱਟ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ, ਨਿਸਚਿਤ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਸਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਸਸਤੇ ਘਰ ਦਿਤੇ ਨਾ ਜਾ ਸਕਣ, ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ।
- ਇਹ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਆਰੰਭ ਕਰੇ। ਪਰਾਈਵੇਟ ਠੇਕੇ ਦੇਣੇ ਬੰਦ ਕਰੇ
- ਚੋਣ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਰੀ ਨੂੰ ਵਾਰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਏਰੀਏ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣ ਸਕਣ।
- ਸਰੀ ਨੂੰ ਐਟਮੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਖਿਤਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ
- ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਡਾਕ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ

GIDORA, STEVE X

KAHLON, IQBAL X

ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਓ ਜੋ

- ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਵਿਦਿਅਕ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ।
- ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਾਊਚਰ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ :

- 536-4045
- 585-1327
- 594-0539
- 581-8329

FIVE RIVERS FISH 'N CHIPS

ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਫਿਸ਼ ਐਂਡ ਚਿਪਸ

6591 Fraser St. (at 50th & Fraser) Vancouver, B.C. V5X 3T4 **Ph. 327-7455**

ਇੰਡੀਅਨ ਸਟਾਇਲ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਮੁਰਗੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਫਿਸ਼ ਐਂਡ ਚਿਪਸ 'ਤੇ ਆਓ

ਮੁਰਗਾ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ
Spicy (Masala) Chicken
$4.45 lb.

ਸੀਨਾ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਮੁਰਗੇ ਦਾ
Only Breasts (Spicy)
$6.95 lb.

ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੀ ਮੱਛੀ ਦੇ ਪਕੌੜੇ
Spicy (Masala) Fish
$5.95 lb.

ਅਸੀਂ ਛੋਲੇ ਭਟੂਰੇ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੱਛੀ ਵਾਲੇ ਸਮੋਸੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਖਾਸ ਹਨ

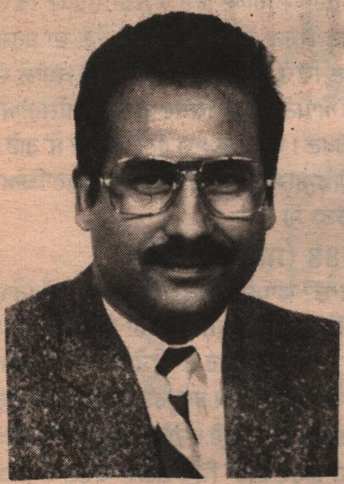
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਟਾਇਲ ਦੀ ਮੱਛੀ, ਫਰਾਈਡ ਚਿਕਨ ਅਤੇ ਸੀ ਫੂਡ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਤੁਸੀਂ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਵੀ ਆਰਡਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਠੰਡੀ ਬੀਅਰ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੀਟ ਦਾ ਆਚਾਰ ਇਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

Thinking of Buying or Selling

ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਜਾਨਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ :

For The Best Selection & 100% Satisfaction

ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

NIRMAL (Neil) DHALIWAL

Bus: **588-9955** Res: **597-2069**

Specializing in: Lots, New Homes, Investment Properties, Farms, Industrial & Commercials

WORKING 100% FOR YOU

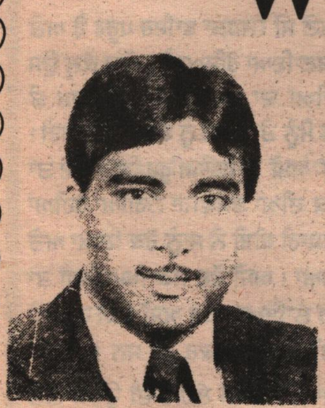

LAKEVIEW REALTY LTD.
10732 KING GEORGE HWY., SURREY, B.C. V3T 2X7

WHEATON PONTIAC BUICK GMC LTD.

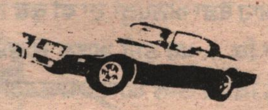
GM Canada

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ, ਪਿਕ-ਅੱਪ ਆਦਿ ਹਨ — ਕੀਮਤਾਂ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵਾਜਬ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਤੇ ਪਿਕ-ਅੱਪ ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਝੰਡ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Kuldip S. Jhand

SPECIAL PRICE ON NEW ACADIAN, FINANCE AVAILABLE - 8.8% LIMITED TIME

Bus: 526-2781 Res: 524-4137 Pager 687- 7711 #7610

325—12th St., New Westminster, B.C.

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ-ਅਸਥਾਨ ਸਾਹਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਲਈ ਤਰਸ ਗਏ ਸਾਂ। ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਕਾ-ਕੋਲਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਮਾਇਕ ਅਹਿਦਨਾਮਾ ਕਰਕੇ ਨਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਥੀਆਂ ਲਾਹ ਲਈਆਂ ਹੋਣ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ-ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗੀਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਪੁਜਾਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ : ਜਮਨਾ ਮਾਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ? ... ਪਰ ਵਿਚਾਰੇ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ: 'ਮੇਰਾ ਕਾਮ ਤੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰੀ ਉਹਦੇ ਘਰ ਉਤਾਰ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਏ ਤੇ ਮੈਂ ਭੈਣ ਜੀ ਚਰਨਜੀਤ ਨੂੰ ਆਖਿਆ :

— ਭੈਣ ਉਂਜ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਥੋਂ ਛੋਟੀ ਐਂ। ਪਰ ਜੇ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਰਣ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੇਰੇ ਏਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਦੋ ਰਾਤਾਂ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕੱਟੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਘੁਰਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਏਸ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਇਕੋ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਨੇ। ਧੰਨ ਐਂ ਤੂੰ! ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬੜੀ ਹੰਢਣਸਾਰ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਚਰਨਜੀਤ ਦੀ ਮੁਸਕਾਣ ਨਾਲ ਦਿਨ ਹੋਰ ਨਿਖਰ ਗਿਆ

ਅਸੀਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਐ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਖੇਚਲ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਜ਼ਰਾ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ, ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਮਰਾ ਛੋਟਾ ਸੀ ਤੇ ਲੇਖਕ ਬਹੁਤੇ ਸਨ। ਇੰਜ ਹੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੇਖਕ ਜ਼ਿਆਦਾ। ਬਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਠਾਇਆ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਆਰੰਭ ਹੋਈ। ਮੇਰੇ ਸੁਆਗਤ ਵਿਚ ਰਾਮਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਸ਼ਰਾਫਤ ਨਾਲ ਸਿਫਤ-ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ। ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ: "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ?"

ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਠੀਕ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਬਹੁਤ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲੈਅ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਜ਼ਬੇ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਹੈ। ਜੇ ਆਜ਼ਾਦ ਨਜ਼ਮ ਵੀ ਲਿਖਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿੰਬ ਏਨੇ ਸੱਜਰੇ ਅਤੇ ਗੱਲ ਏਨੀ ਤੀਖਣਤਾ ਨਾਲ ਆਖੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹਿੱਲ ਜਾਵੇ। ਪਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤੀਆਂ। ਹਰਭਜਨ ਹੁੰਦਲ, ਜਗਤਾਰ ਤੇ ਪਾਤਰ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ੇਅਰ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਦੀ ਨਜ਼ਮ ਛਪੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਕਦੀ ਸ਼ਾਇਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਤਰਜਮਾਕਾਰ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਜ਼ਮ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੀਕ ਗੂੰਜਦੀ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਸੁਣਾਈ।

— ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ... ਬਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਬੋਲਿਆ।

— ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਹਰ ਸਤਰ ਇੱਕ ਕਿਲੇ ਵਾਂਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਲਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਯੁਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਵਾਰ ਕੁਝ ਆਖਿਆ। ਪਰ ਹਸਬੇ-ਮਾਮੂਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਮੈਂ ਅਜਮੇਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਵੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਹਾਉ ਤੋਂ ਉਲਟ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨੇਮਬੱਧ ਲਿਖਣ-ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ (Structural) ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੇਰਣਾ (Intuition) ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਲੇਖਕ ਦੱਸੋ ਜਿਹੜਾ ਇਲਹਾਮ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਹੁੰਦਿਆਂ ਦਸ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ ਫਿਰ? ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਵੇਕਲੀ ਥਾਂ ਬੈਠੋ, ਸੋਚੋ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਆਪੇ ਫੁੱਟ ਨਿਕਲੇਗੀ। ਸਮਰਸਟ ਮਾਮ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ :

"ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖਕ ਵਧੀਆ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਉਹ ਨੇਮ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ... ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਜਾਂ ਖਾਸ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਰਹੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ, ਉਹ ਅਖੀਰ ਤੀਕ ਉਡੀਕਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕੇਗਾ। ... ਅਸਲ ਵਿਚ, ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨੇਮ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ... ਸੋ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਠੀਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਕਾਗਜ਼-ਕਲਮ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਔਖ ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਵਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਲਗਦਾ ਹੈ।"

ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਵਰਗਾ ਲੇਖਕ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਹੀ ਲਿਖਣ-ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕ। ਆਪਾਂ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦਾ ਪੈਗੰਬਰ ਹੈ। ਅਮਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਬੇੜੇ ਆਪੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਮੈਂ ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਜਮੇਰ ਦਾ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਇਕ ਸਾਊ ਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਇਨਸਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਧੂ ਨੇ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰੱਖੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸਾਹਿਤ-ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿਹਨੀ-ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨੁਕਤੇ ਲੱਭ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਵੇਗਾ।

ਜਿੰਦੂਆ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਝੱਲੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਵੇ ਜਿੰਦੂਆ ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆ
ਮੈਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾ
ਕਹਿੰਦੇ ਉਛਲ ਗਏ ਦਰਿਆ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਢੇ ਦਿਤੇ ਢਾਅ
ਕਿ ਭਾਜਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ .....

ਵੇ ਜਿੰਦੂਆ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬ,
ਹੋ ਗਈ ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਖਰਾਬ,
ਹੈ ਕੁਮਲਾਇਆ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ
ਆਈਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ
ਕਿ ਹੜਾਂ ਕੇ ਲੈ ਗਈਆਂ ......

ਜਿੰਦੂਆ ਦੁੱਖਾਂ ਪਾਏ ਫੇਰੇ
ਲੋਕੀਂ ਆ ਗਏ ਨੇ ਵਿਚ ਘੇਰੇ
ਪਾਣੀ ਫਿਰਦਾ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ
ਝੋਨੇ ਡੁੱਬ ਗਏ ਬਥੇਰੇ
ਕਿ ਮੱਕੀਆਂ ਬਹਿ ਗਈਆਂ .....

ਜਿੰਦੂਆ ਹੋਣੀ ਪਾਇਆ ਪੈਰ
ਬੰਦੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੈ ਵੈਰ
ਉਤੋਂ ਰੱਬ ਵੀ ਕਰਦਾ ਕਹਿਰ
ਕੇਤੇ ਪਿੰਡ ਲਪੇਟੇ ਨਹਿਰ
ਕਿ ਯਾਦਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ .....

ਜਿੰਦੂਆ ਸਾਰਾ ਦੱਸੀਂ ਹਾਲ
ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਲੀਕੈਪਟਰਾਂ ਨਾਲ
ਖਾਣਾ ਉਤਾਰਿਆ ਬੜਾ ਮੁਹਾਲ
ਲੋਕੀ ਕਰਦੇ ਕਾਲ ਕਾਲ
ਕਿ ਖਬਰਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ....

ਜਿੰਦੂਆ ਲੋਕ ਹੋਏ ਨਾਸ਼ਾਦ,
ਫਸਲਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਬਰਬਾਦ
ਘਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ ਲਾ-ਤਦਾਦ
ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਬੜਾ ਫਸਾਦ
ਕਿ ਹਿੰਮਤਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ....

ਜਿੰਦੂਆ ਰੱਬ ਕਰੂਪੇ ਹੋਇਆ
ਕੇਤਾ ਡੰਗਰ, ਬੰਦਾ ਮੋਇਆ
ਸੁਬ੍ਹਾ ਨੂੰ ਹੜਿਆਂ ਰਾਤੀਂ ਸੋਇਆਂ,
ਉਥੇ ਨਸੀਬ ਵੀ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਇਆ
ਕਿ ਕਿਸਮਤਾਂ ਢਹਿ ਗਈਆਂ .....

ਜਿੰਦੂਆ ਏਨਾ ਆਇਆ ਹੜ੍ਹ
ਸੈਂਕੜੇ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ ਉਥੇ ਘਰ,
ਪਾਣੀ ਟਿੱਬਿਆਂ ਤੇ ਗਿਆ ਚੜ੍ਹ
ਗਏ ਪਿਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰ
ਨਿੱਕਿਆਂ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ....

ਵੇ ਜਿੰਦੂਆ ਰੇਲਾਂ ਗਈਆਂ ਧੱਸ,
ਹੋ ਗਈ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੀ ਬੱਸ,
ਬਿਪਤਾ ਰਹੀ ਸਿਰਹਾਣੇ ਹੱਸ,
ਸਾਨੂੰ ਉਤਰ ਆ ਕੇ ਦੱਸ,
ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ .....

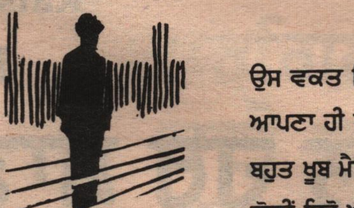
ਜਿੰਦੂਆ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ
ਹੈ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਦਿਲਗੀਰ,
ਨਾ ਹਿਮਾਚਲ ਬੰਨਦਾ ਧੀਰ,
ਬਾਰਸ਼ ਦਿਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਚੀਰ,
ਪੰਜਾਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ .....

ਵੇ ਜਿੰਦੂਆ ਜਰਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਾਵੀਂ,
ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਖਬਰ ਲਿਆਵੀਂ
ਪਾਣੀ ਆਇਆ ਕਿਹੜੀ ਥਾਵੀਂ
ਕਿੱਸੇ "ਝੱਲੀ" ਤਾਂਈ ਸੁਣਾਵੀਂ
ਮੰਦੇ ਹਾਲਾਂ ਦੇ ....

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹਿਕਾਂ ਦਾ ਤਲਬਗਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ ?
ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜੋ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਖਰੀਦਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ ?
ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਮੁਨਸਿਫ ਜੋ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆ।
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਹੋਰ ਅਗਨ ਬਾਣ ਬਣਾਓ,
ਇਹ ਧਰਤ ਦਾ ਗੋਲਾ ਅਜੇ ਅੰਗਿਆਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।
ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਰਸਾਤਲ 'ਚੋਂ ਕਦੇ ਨਿਕਲ ਨਾ ਸਕਦਾ,
ਡਿੱਗ-ਡਿੱਗ ਕੇ ਵੀ ਜੋ ਸ਼ਖਸ ਸਮਝਦਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।
ਜਿਸ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਸੀ ਮੈਂ ਤਪਦੇ ਹੋਏ ਥਲਾਂ 'ਚੋਂ,
ਕਿਹੜਾ ਸੀ ਉਹ ਕਿਣਕਾ ਜੋ ਕਿ ਅੰਗਿਆਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ ?
ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਤੇ ਧੁੱਪਾਂ ਦਾ ਹੈ ਇਕ ਉਮਰ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਤਾ,
ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਅਜੇ ਤੀਕ ਵੀ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।
ਜਿਸ ਚਿੱਤਰ 'ਚ ਭਰਿਆ ਸੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲਹੂ ਨੂੰ,
ਉਸ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਖਰੀਦਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।

ਉਸ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀ ਸਾਥ ਸੀ ਦੇਣਾ,
ਆਪਣਾ ਹੀ ਜਦੋਂ ਸਾਇਆ ਵਫਾਦਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।
ਬਹੁਤ ਖੂਬ ਮੈਂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਜਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਚਿਹਰੇ,
ਲੋਕੀਂ ਇਹੋ ਆਖਣ ਮੈਂ ਅਦਾਕਾਰ ਨਾ ਬਣਿਆਂ।

ਜਦੋਂ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੇਅਰ 'ਤੇ ਕੋਈ 'ਵਾਹ-ਵਾਹ' ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਇੰਜ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਵੋ। ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਹਕੀਮ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁਲਸਰਾਤ ਉਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਖਵੰਤ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ "ਹੰਢਣਸਾਰ" ਤੇ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਾਧੂ ਦੇ ਘਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੁਖਵੰਤ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇੰਜ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਖਵੰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਬ ਦੀਆਂ ਫਾੜੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਗੁਠਲੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਇੰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਠਲੀ ਨੂੰ ਗੁੱਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਭਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਆਰਟਿਸਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਵੀ ਪਧਾਰੇ ਸਨ। ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ। ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਿਵਾਸੀ ਭਰਾ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਅਖਬਾਰੀ ਪੌਣਪਾਣੀ ਦੀ ਬਦਲੀ-ਦਰ-ਬਦਲੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਬਹੁਤੀ ਆਦਰਯੋਗ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤੇ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ... ਇਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਚਾਈ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਆਪੇ ਨਿਖਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਨਾਟਕੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਨਾ ਹੀ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਭੇਤ ਤੇ ਝੂਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲੀਆ ਗਈਆਂ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਥਾਂ ਸਮਝਿਆ। ਅਸੀਂ ਔਰਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਨਾਅਰਾ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਢਲਦਾ। ਸਭਾ ਵਿਚ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਤੇ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਲੇਖਕ-ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਥੇਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਕਦਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪਲਟਾ ਅਸਫਲ

ਮਾਲਦੀਵ — ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਛੇ ਸੌ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਮਾਲਦੀਵ ਨਾਂ ਦੇ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਜੋ ਰਾਜ ਪਲਟਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦੇ ਦੋ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਤੋਂ ਭਾੜੇ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਲਿਆ ਕੇ ਰਾਜ ਪਲਟਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਲਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਉਪਰ ਧਾਵਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰ 1600 ਛਾਤਾ ਫੌਜੀ ਮਾਲਦੀਵ ਭੇਜ ਕੇ ਰਾਜਪਲਟੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵੀਹ ਤੋਂ ਉਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਰਾਜਪਲਟਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜੁਆਨ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਪਰਤ ਆਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਹਾਲਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ — ਖਬਰ ਹੈ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵੋਟਰ ਬੜੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੜੇ ਹੀ ਸੰਗਠਤ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਾਈਕਲ ਡੂਕਾਕਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਪਣਾ ਕਲਿਆਣ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤੀ ਹੈ।

ਫਿਰਕਾ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ

(ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ, ਸੋਚ ਨੂੰ ਟੁੰਬਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਚਿੰਤਣਸ਼ੀਲ ਕਲਮਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਸਫੋਟਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਲੇਖ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਕਾਲਮ ਭਰਨ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਲੋੜ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਚੰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦਾ ਹੈ। — ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ)

ਸਿੱਖ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅੱਜ ਲੁੱਟ-ਚੋਂਘ ਉਪਰ ਖੜੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲੁੱਟ ਚੋਂਘ ਦੇ ਘੇਰੇ ਸੁੰਗੜਨ ਕਰ ਕੇ; ਅੰਦਰਲੇ ਆਰਥਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਆਪ ਬਣਾਏ ਹਊਏ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਜਦ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲਬਾਂ 'ਤੇ ਆਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਵੇ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਵੇ।

ਇੰਜ ਸਾਮਰਾਜ ਆਪਣੀ ਅੰਤਮ ਲੜਾਈ ਭਿਆਨਕ ਨਿਊਕਲੀਆਈ ਤੇ ਖਗੋਲੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲੜਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਮਨੁੱਖੀ-ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਜੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਛੂਤ ਛਾਤ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਉਪਰ ਬਾਹਰਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਪਧਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਔਖ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੌੜ-ਦਿਲੀ ਕੌਮ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ Fandamentalism ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਭੰਗ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਮਰਾਜੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਂਤ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰਤੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅੰਦਰ ਉਭਰਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ-ਸੰਗ-ਸਮਾਜਕ ਜਾਗਰਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਸੈਕੂਲਰ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਪੂਰਵਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੌਮ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਵੀ ਸ਼ਊਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਣ ਇਸੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਸੀ।

ਮਗਰੋਂ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ 'ਫਿਰਕੂ ਇਨਾਮ' (ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ) (Communal Award) ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪਛਮੋੜੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਡੀ ਵਜ਼ਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਭੁਸ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠ-ਜੋੜਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਖ-ਮਟੱਕੇ ਅਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ 'ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ' ਨੂੰ ਆ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਭਾਰਤੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੰਨ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੱਤਾ ਨੇ ਇਕ ਫੂਕ ਸ਼ਿਮਲਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵੇਲੇ ਮਾਰੀ ਸੀ: "ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਮਿਲੇਗਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲੇਗਾ?" ਇਸ ਫੂਕ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਬਨਾਉਣ ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤਾਂ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹਾਈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਗਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ — ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਫੂਕ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਕੁਲ-ਹਿੰਦ ਕੰਨ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੀ ਫੂਕੀ ਗਈ।

ਇੰਜ; ਜਿਹੜਾ ਲਿੱਸਾ ਪਿਲਾ ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸੈਕੂਲਰ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਰਾਜਿਆਂ ਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਖਰੂਦ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਢਾਣੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਖਹਿ-ਖਹਿਬੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਿੜ ਨੂੰ ਮੱਲੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਟੇਕ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਸੀ ਕਿ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਮਿਕ ਸੀ। ਫੇਰ, ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਖਿਆਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ ਕਿ ਧਰਮ ਲੁੱਟ-ਘਸੁੱਟ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਦਾ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਮੰਚ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ — ਖਾਸਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਤੇ ਲੁੱਟ-ਘਸੁੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਰਾਹ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਬਲਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ, ਨਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿਪੀ ਬਨਾਉਣਾ ਚਿਤਵਿਆ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਮਸਲਿਹਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ — ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਜ਼ਾਰਤ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇ ਜਾਂ ਸੈਕੂਲਰ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੱਖ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ। ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ-ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਪੂਰਕ ਬਣ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਰਾਹੀਂ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਚੜ੍ਹੀ ਮੁਖ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਬੀ ਕਦੇ ਤੋਂ ਪੈਰ ਜਮਾਈ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਆਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਟੋਡੀ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਕੇ ਢਹਿੰਦੇ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਮੱਧ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਬਿਉਪਾਰੀਆਂ-ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿਚ ਲਿਆ ਸੀ — ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ੍ਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਨਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਠੁੰਮ੍ਹਣੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਜਰੇ ਬਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੂਤੱਵ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀ-ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ (ਮੁਸਲਮਾਨ) ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਡੋਗਰਾ (ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਾ) ਪੱਖੀ ਜਹੇ ਸਥਾਨਕ ਤਅਸਬਾਂ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੈਰ ਜਮਾ ਲਏ ਸਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਰਕਾ-ਪ੍ਰਸਤੀ

ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ; ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਭਿੜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੜ-ਭਿੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਿੜ ਨੂੰ ਮੱਲੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਪਾ ਕੇ ਪਹਿਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਹਾਰੀ ਹੈ, ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਨਾਮ-ਰਾਸ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਪਰ ਟੇਵਾ ਅਤੇ ਕਰਮ-ਰਾਸ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਵਜ਼ਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਪਾਟੀ ਹੋਈ ਜਥੇਬੰਦੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੁਪਨੇ ਵਰਗੀ ਧੁੰਦਲਾਈ ਹੋਈ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ। ਸਗੋਂ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਦਫਤ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਅਕਾਲੀ ਲਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਧੜਾ ਜਾਂ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ (ਗੁਰੂ-ਕੁਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਗੁੱਟ ਸੰਭਾਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਅਕਤੀ (ਸ੍ਰ: ਖੜਗ ਸਿੰਘ) ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੁਲਾਹ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਰਗਰਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਹਿਰਾਰੀ (ਮੁਸਲਿਮ ਮਜਲਿਸੇ ਅਹਿਰਾਰ) ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡ ਬਲਾਕ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੁਸੇਵਾਂ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਪਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਭੰਨ-ਘੜ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਵੀ ਰੀਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਨਹਿਰੂਵਾਦੀ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਭਾਂਤ ਦਾ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ 'ਸਰਬ-ਧਰਮ-ਕਮਿਸ਼ਰਣ' ਵਰਗੀ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ।

ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਰਲ ਜਹੇ ਬੁਰਜੂਆ ਅਸੂਲ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਕਦੇ ਸੂਬਕ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ (ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਰਜੂਆ ਦਾ ਧਰਮ ਪੂੰਜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ — ਮੁਨਾਫਾ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਾਲਸਾ ਹੈ)।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਨ ਦੀ ਟੇਕ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕਿਰਦਾਰ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ!

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਣੀ (ਖਾਸਕਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸਭਨਾਂ ਤੈਹਾਂ) ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਾਰੀਗਰ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਨਿੱਗਰ ਹੈ। ਵੀਹਵਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਤੀਹਵਿਆਂ ਵਿਚ 'ਮੋਘੇ ਚੌੜੇ ਕਰੋ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਜਿਹੀ ਬਣ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਵਜ਼ਾਰਤ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾ ਬਿਲ ਅਤੇ 'ਜ਼ਰਾਇਤ ਪੇਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ' ਪਾਸ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਉਪਰੋਂ ਚੁਪ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗੁਟਕਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਣੀਏ ਤੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦੇ ਜੂਲੇ ਹੇਠੋਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ— ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਜਾਤਪਾਤ ਵਰਗੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਵੰਡਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਸੰਘ (ਪੈਪਸੂ) ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੀਲੇ ਵਰਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਰਜਵਾੜੇ ਸਰਾਸਰ ਛੋਟੀ ਸਿੱਖ ਕਿਰਸਾਨੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲਖ-ਲੁਟ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੇਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਲੁਟ ਘਸੁਟ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ:

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਨੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੱਲ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤੱਕੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗ਼ੈਰ-ਸਿੱਖ (ਗ਼ਰੀਬ) ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਉਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਤੇ ਬਿਹਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਫਾਰਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ ਇਨਸਾਨੀ ਕਰਤੂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਦਾਬੇ ਬਾਰੇ ਚੁਪ ਹੈ — ਜਦ ਕਿ ਧਨੀ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ, ਸਿੱਖ ਸੀਰੀ-ਕਾਮੇ ਕੋਲੋਂ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੋਲੋਂ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕੰਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਫੈਲਾਈ ਨਫਰਤ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਪਰਚਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਊਚ ਨੀਚ ਨੂੰ ਟੱਪ ਕੇ ਰੋਟੀ ਤੇ ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੈ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ

ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਏ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਚਿੜ ਕੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਚਣ-ਵੱਟਣ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ (ਜਾਂ ਸਿੱਖ) ਬੈਂਕਿੰਗ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇ ਕਦੇ ਜੋੜ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਮੰਗ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼, ਦਿਤਾ ਜਾਏ, ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਲਿਖਵਾਉਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਹੱਕੀ ਸਥਾਨ ਮਿਲਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੜਚਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਭੂ-ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤਾਂ ਰਾਜਗੱਦੀ ਦਾ ਸੁਖ ਜਾਂ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਸੈਕੂਲਰ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਨਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਨੂੰ, ਸੈਕੂਲਰ ਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿੰਦੂ-ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ ਵੱਜਦੀ ਤੌੜੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹੱਥ ਹੈ।

ਸੈਕੂਲਰ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਰੀ ਦੱਖਣੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਫਿਰਕੂ ਤ੍ਰੀਮੂਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ — ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਇੰਜ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡਰੇ-ਡਰਾਏ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣ।

→

The Manitoba Mirror
ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਰਪਣ

BRAR NATURAL FLOUR MILLS

ਵਧੀਆ ਮੱਕੀ ਪੀਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ
ਵਧੀਆ ਵੇਸਣ ਪੀਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੱਕੀਆਂ
ਨਵੀਆਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ

— ਸ਼ੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਡੁਰਮ ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ —

ਚਾਹੇ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਓ ਜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਬਣਾਓ

ਫ਼ੋਨ : 204-632-5360

ਗਰੌਸਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਾਜਬ ਭਾਅ 'ਤੇ
ਮੂਵੀਆਂ — ਟੇਪਾਂ ਵੀ ਇਥੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ

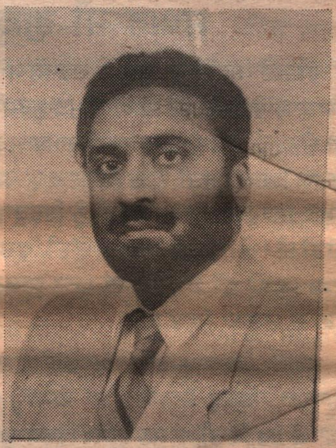
Ph. 775-6989

830 - NOTRE DAME AVE. WINNIPEG, MAN.

ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਮਿੱਤਰਤਾ ਭਰੀ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਲਾਹ ਲਈ

ਅਵਤਾਰ ਟਿਵਾਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ :

Sales Representative

Ph. Off: (204) 694-5000

Res: 694-3198

Pager 942-7788 #02284

REMAX REALTY

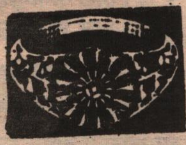
10 - 2230 McPhillps St., Winnipeg, MB R2V 3C8

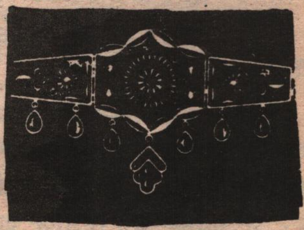
ਵੀਡੀਓ ਮੂਵੀਆਂ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ

ਦਾਜ-ਵਰੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਇਕੋ ਹੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਣਵਾਓ

ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਨਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਅਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

ਵੰਨ ਸਵੰਨੇ ਸੂਟ ਤੇ ਸਾੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਦਾਜ-ਵਰੀ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ

ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ, ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ, ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਰਤਾਓ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ

Kohinoor Jewellers & Fabric Centre

New Location — 724 - Sargent Ave., Winnipeg, MAN.

Ph. Bus. 772-3937

Res. 633-6567

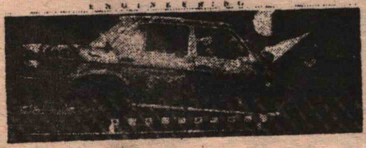
REDWOOD MOTORS LTD.

ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਮੁਰੰਮਤ — ਬਰੇਕਾਂ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ

Automotive Repairs — Alignment and Wheel Balancing

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਲਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰੈਡਵੁੱਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

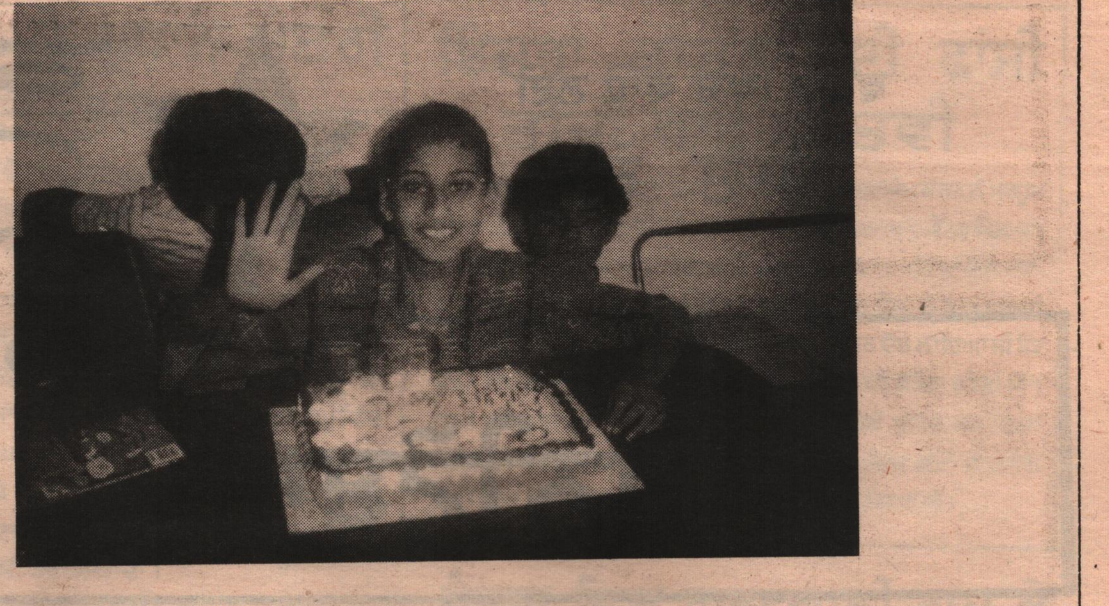
PH. 582-7138

600 - Redwood Ave. WINNIPEG, MAN.

ਵਿਅੰਗ

ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਉਣਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ : ਅਸ਼ੋਕ ਚਾਵਲਾ

ਭੁੱਲੀਆਂ ਵਿਸਰੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਰਦ ਝਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਚੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਕੇ ਜੱਗ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਸਵ ਦਾ ਰੂਪ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਉਤਸਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਉਣਾ। ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ, ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਕਸਰ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਖੁਸ਼' ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ।

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਹੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ, ਇੱਕੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੱਚੀਵਾਂ, ਪੰਜਾਹਵਾਂ, ਪਚੱਤਰਵਾਂ ਤੇ ਸੌਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਆਦਿ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਚਾਲੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਜਾਂ ਅਠੱਨਵੇਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ? ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਨਾ, ਅਜੇ ਤਕ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਇਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜੇ ਰਜਵਾੜੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਤਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਦ ਹੈ। ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਉਤਸਵ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਜਾਗਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, "ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ ਚਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਚੱਲੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਕ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਦੌੜ ਲਗਾਓ' ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ 'ਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੌੜਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੜਕਾਂ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਕੂਲ ਦਫਤਰ ਵੀ ਬੰਦ ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜ ਲਗਾਉਣ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਦਵਾਰ 'ਤੇ ਜੰਦਰਾ ਕਾਹਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਏ ਸੋਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਭੀਖ ਮੰਗ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਮ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਹਿਤ ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਗਲਤੀ ਇਕ ਵਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਦੁਹਰਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਦੌੜ ਖਤਮ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੋਂ 1930 ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਆ ਹੀ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਕਿਥੋਂ ਜਾਵੇ। ਬਸ ਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 'ਡਾਂਡੀ ਯਾਤਰਾ' ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਅੱਧੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵੀ ਕਰਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਨਾਲ ਸਵਿਸ ਖਾਤੇ ਤੇ ਬੋਫਰਜ਼ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲੈਣ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਦੌੜੇ, ਜੇਕਰ ਡਾਂਡੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤੇ ਜੇ ਆਪ ਨੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਤੁਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੋਕਾ ਪਵੇ ਜਾਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਥੋਪਣਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ। ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰ ਬੋਫਰਜ਼ ਤੇ ਸਵਿਸ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ 'ਭਾਰਤ ਬੰਦ' ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣੇ ਜਾਂ ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ, 'ਗੋਰਖਾਲੈਂਡ' ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਡੁੱਬਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰੇ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੀ? ਉਹ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਹਿਰ ਨੂੰ, ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਜਾਂ ਬਿਆਸ-ਸਤਲੁਜ ਨਹਿਰ ਬਣਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ, ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਵੇਲ ਨਾਲ।

ਇੰਨਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਚਾਲੀਵੀਂ ਤੇ ਡਾਂਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਅਠੱਨਵੇਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ। ਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੌੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੌੜ ਲਗਾਓ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੌੜਦੇ ਦੌੜਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੌੜਦੇ ਦੌੜਦੇ ਬੋਫਰਜ਼ ਤੋਪਾਂ ਤੇ ਸਵਿਸ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵੋ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਇੰਨੇ ਥੱਕ ਜਾਵੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੋ।

ਹਾਲਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਬੀਤੇ ਹਨ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਉਪਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕੀ ਕਰਵਾਏਗੀ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਏਗੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ 'ਕਾਲ' ਆਏ ਤਾਂ ਆਪ ਆਪਣੀ ਬੇਹਾਲੀ, ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਗਿਰਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਤੁਰ ਹੋਵੋ।

ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ : ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਦਰਭ

ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਜਦ ਕਿ ਪਛੜੇ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਰ ਜੀਵਨ-ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣੀ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ; ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਅਚੇਤ ਦੋਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੁਆਸਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਿਆਰਦੀ ਹੈ, ਲੁੱਟ ਘਸੁੱਟ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਮਰਾਜ ਤੇ ਲੁੱਟ ਘਸੁੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੰਦਰ ਪਾੜ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। —

ਦੂਜੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਾ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਕੌਮ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਉਭਾਰ ਆਏ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਯਹੂਦੀ-ਬਨਾਮ-ਅਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੁੱਟ ਵਧੀ-ਵਧਾਈ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੈਬਨਾਨ ਤੇ ਮਿਸਰ ਜਹੇ ਦੋ-ਧਰਮੀ, ਬਹੁ-ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿਪਟ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੀਆ-ਸੁੰਨੀ ਦੇ ਤਫਰਕੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸਭਨਾਂ ਅਰਬ, ਖਲੀਜ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੱਧ-ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਕਾਂਗ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਕਾਰਨ ਢਲ ਗਈ ਹੈ, ਆਰਥਕ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕਿਆ ਜਾ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਇੰਜ ਹੀ ਅਫਰੀਕੀ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਤੇ ਨੰਗੇ, ਕਿਤੇ ਕੱਜੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਨਸਲੀ, ਕਬੀਲਾਸ਼ਾਹੀ ਬੀਜ ਫੁੱਟੇ ਹਨ। ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਟੋ ਧਾੜ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੁਆਦਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਅਵੇਰੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੌਮੀ-ਫੁੱਟ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਸੀ ਆਈ ਏ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾ ਹੱਥ ਨੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਜਦ ਆਸਾਮ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪ੍ਰਸਤੀ ਜਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਜਾਸੂਸੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹੱਥ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨੰਗਾ-ਚਿੱਟਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਜਾਂ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ — ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਤਕ, ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਈ ਰਾਜਨਹਤਕ ਕਤਲਾਂ ਤੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੇ।

ਜੇ ਸਬੂਤ ਵਰਗੀ ਸੂਹ ਲਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਢੰਗ ਤੋਂ — ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਸੂਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾ, ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਕਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ — ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲੇ-ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਰਥਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਪਾ ਕੇ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਚਿੱਲੀ, ਈਰਾਨ, ਤੁਰਕੀ, ਮੱਧ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਵਾਦ-ਫਸਾਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਯੂਗਾਂਡਾ, ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚ ਹਾਈਜੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਜਿਹੜੇ 'ਆਪਰੇਸ਼ਨ' ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ 'ਮਾਸਟਰ-ਮਾਈਂਡ' ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਜਾਸੂਸੀ ਖੇਡ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਪਾਤਰ-ਪੁਤਲੀਆਂ ਦੀ ਡੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਜਾਸੂਸ ਬਨਾਉਣ ਜਾਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਚੇਤ ਜਾਸੂਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਸੂਸੀ ਜਾਲ ਵਿਛਦਾ ਹੈ। ਈਮਾਨਦਾਰ, ਅਚੇਤ ਅਤੇ ਸਸਤਾ ਜਾਸੂਸ ਉਹ ਸਮੇਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਖਹਿ, ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ, ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਗਰਜ਼ਮੰਦੀ ਹੈ ਅੱਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਵਲ ਆਦਰਸਿਆਏ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ, ਇਸ਼ਟ ਮਰਯਾਦਾ ਵਾਲੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਚੋਂ ਸੀ ਆਈ ਏ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਆਰੰਭ ਭਾਵੇਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਨਾਹਰੇ ਜਾਂ ਗੜਾਂਜ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਜੁਝਾਰਸਿਰਾਂ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਆਪੋ ਵਿਚ ਭਿੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ ਤਾਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਕੌਮੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਦੋਖੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ

ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਵਾਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ; ਇਹ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਸਿਖ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਸਲਾਮੀ ਜਲਾਲ ਵਿਚ, ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹੇ ਪੈ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੱਖਵਾਦੀ ਡਰਾਮੇ ਵਿਚ ਡਬਲ ਅਤੇ 'ਟ੍ਰਿਪਲ' ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਵਖਰਾ ਹੀ ਸੈਕੂਲਰਵਾਦ ਸਾਜ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਕਦੇ ਦਬੇ, ਕਦੇ ਖੁੰਝਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ — ਪਰ ਇਸਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਰ ਜਮਾ ਕੇ ਬੈਠੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜਨ ਲਈ ਸਭਨਾਂ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਇਆ ਹੈ — ਹਰ ਪੀਰ, ਪੈਗੰਬਰ, ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ ਅਗੇ ਮੱਥੇ ਰਗੜੇ ਹਨ ਪਰ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਮੱਥਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ — ਕਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਿੜ ਵਿਚ ਉਤਰ ਕੇ ਦਸਤਪੰਜਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਸੈਕੂਲਰ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ, ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਲੇ ਮਗਰੋਂ। ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਸੈਕੂਲਰ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਨਸ਼ੀਲੇ ਅਧਰਮੀ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਬ-ਧਰਮ ਸੈਕੂਲਰ ਕਾਕਟੇਲ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਦੀਨ ਇਲਾਹੀ ਜਿਹਾ, 'ਦੀਨ ਸੈਕੂਲਰ, ਚਲਾਇਆ ਹੈ।

ਅਧਰਮੀ ਮਈ ਦਿਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦਿਲੋਂ ਜਾਂ ਦਫਤਰੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਹਾਂ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ, ਦਿਹਾਰਾਂ, ਪੁਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਰਕੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ 'ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬੱਤੀ ਤਿਉਹਾਰ' ਰਖ ਲਏ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਝੱਟ ਮਗਰੋਂ ਜਦ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਤੇ ਸਿਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰੇਣੀ-ਔਕਾਤ ਦਿਖਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਧਰਮ-ਰਹਿਤ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਉਭਾਸਰਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਫਾਹੁਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਦੌੜ ਕਾਰਨ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੁਧ ਉਹ ਸਟੈਂਡ ਵੀ ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਤੇ ਸੈਕੂਲਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜੋ ਡੇਢ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਸਦੀ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਰੂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨ-ਦਿਮਾਗ਼ ਬੁਰਜੁਆ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੁਧ ਲਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਧਰਮ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਸਿਜਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਧੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਗੰਢਣ ਲਈ ਵਜ਼ੀਰੀ ਤੇ ਪਦਵੀ ਦਾ ਢੋਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ — ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵੱਲ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅਸੂਲ ਦੀ ਖਾਤਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਵਾਰ, ਇਕ ਵੀ ਸੀਟ ਉਪਰ ਹਾਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੀਤਾ। ਵੋਟਾਂ ਤੋੜਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਆਪਣੇ ਕਈ ਯੋਗ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿਠ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਕਰਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਲਾਠੀ ਗੋਲੀ ਦੀ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਧਰਮਾਂ-ਮਜ਼ਬਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਕਿੰਤੂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ :

ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਪੈਗ਼ੰਬਰ ਜਾਂ ਪੁਸਤਕ ਅੰਤਰ ਹੈ?

ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ (ਮਨੁੱਖੀ) ਆਤਮਾ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਜਾਂ ਰਸਾਈ ਸਿੱਧੀ ਹੋਵੇ, ਨਬੀ ਅਵਤਾਰ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁਜਾਰੀ-ਮੁਜਾਵਰ ਰਾਹੀਂ?

ਕੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਇਕੋ ਧਰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗ਼ਲਬਾ ਰਹੇ ਜਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਰਹਿਣ? ਆਦਿਕ!

ਧਰਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਾਂਗ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਵਾਦ/ਵਿਚਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਚਿੰਤਣ-ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦੇ ਟੁੰਬਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਦਿ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਾਸਤਕਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਇੰਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁਖਵਾਦੀ-ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੰਤੂ ਉਠਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘੱਟ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਾਂ ਹਮਲਾਵਰੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ :

— ਰੱਬ ਇਕ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

— ਰੱਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ (ਵਿਚਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ) ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ — ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਰੇ ਸੁੱਚੇ ਦਿਲ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਅੱਜ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ :

ਕੀ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਧਰਮ ਲਈ?

ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉਤਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਰਾਂ ਉਪਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਬਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਰਣਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ — ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਟੇਕ ਧਰਮ ਉਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਲਈ
ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਕਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Manitoba Mirror

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਰਪਣ

ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ

ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਨੂੰ ਮਿਲੋ

- ਲਾਈਫ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਗਰੁੱਪ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਮਾਰਗੇਜ ਇੰਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਇੰਨਸ਼ੋਰੈਂਸ

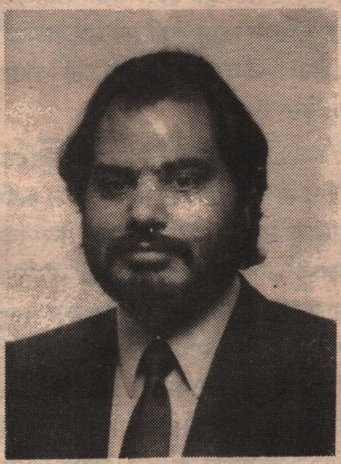
NORTH AMERICAN LIFE

RRSP

■ Personal ■ Children's ■ Group ■ Annuities

Ph. 943-1526

1507 - 330 Portage Ave. WINNIPEG, MAN. R3C 0C4

Raj Singh Maan Sales Manager

Res. 694-0731

Commissioner for oaths

V.I.P. SUPERMARKET

Ph. 774-8671

ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ,
ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਮੀਟ, ਨਵੇਂ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੇਪਾਂ

ਗੋਲਗੱਪੇ ਅਤੇ ਸਮੋਸਾ ਮੇਕਰ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਸੁਪਰਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਹੀ
ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਗਰੌਸਰੀ ਸਟੋਰ ਜੋ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਏਸੇ ਥਾਂ ਹੈ:

V.I.P. SUPERMARKET
739, Elice Ave. WINNIPEG, MAN.

Moti Flour Industries

620 - Sophia St., SELKIRK — MAN.

Ph. 204-482-4111
Or. 204-785-1054

100% ਡੁਰਮ ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ

ਵੇਸਣ, ਦਲੀਆ, ਮੱਕੀ ਦਾ ਆਟਾ ਹੋਲਸੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਉਤੇ

GRIND YOUR OWN MASALA

ਆਟਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਸੁਪਰਮਾਰਕਿਟ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ

BALDEV S. BEDI M.A. B.A. (Hons.)
BROKER AND COMMISSIONER
FOR OATHS

ਕਿਸੇ ਭੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖ਼ੀਦਣਾ ਜਾਂ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ?
ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ :

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ M.A. B.A. (Hons.)

- ਜਾਇਦਾਦ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ, ਕਮਰਸ਼ਲ, ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਲਾਕ, ਵਿਹਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਹੋਟਲ, ਮੋਟਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਿਜਨਿਸ ਹੋਵੇ!
- ਮਾਰਗੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ
- ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ

ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਓ

ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ 7% ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ !!

AMAN REALTY
1223 Markham Road Winnipeg Man. R3T 4B1

Bus. 269-4411, Res. 261-7598,
24 Hrs: **942-0141**
Pager 6366

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮਦਦ

—ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ—

ਜਦੋਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਤਿਵਾਦੀ-ਵੱਖਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਰ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਥਕ ਤਬਾਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾੜਨ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਫਤ ਟੁੱਟੀ। ਬੇਰੁਤੀਆਂ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਜਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਫਤ ਕੁਦਰਤੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਵੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਪੁਲਾਂ ਹੇਠ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁਕਾ ਹੈ — ਅਥਵਾ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬੀ. ਬੀ. ਐਮ. ਬੀ. ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹੈ।

● ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਮਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵੱਡੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਵੇਖ ਚੁਕੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹੜ੍ਹ-ਮਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਕੇਂਦਰੀ ਟੀਮ ਆਈ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਹੜ੍ਹ-ਮਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਨਹਿਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਥੀਨ ਡੈਮ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਲੇ ਥੀਨ ਡੈਮ ਵਿਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਤਬਾਹੀ ਆਦਿ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਪੰਜਾਹ ਕਰੋੜ ਰੁਪੈ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਤਬਾਹੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪੈ ਦੀ ਹੈ।

ਥੀਨ ਡੈਮ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੀ ਛੱਡ ਲਈਏ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਹੀ ਮੋਟਾ ਜੇਹਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹ-ਮਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਐਲਾਨੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ-ਮਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਧੂਮ-ਧੜੱਕੇ ਨਾਲ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਵੇਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੌ ਕਰੋੜ ਹੜ੍ਹ-ਰਾਹਤ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਮੱਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮੱਦਦ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਬਾਰੇ ਰੀਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਅਥਵਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਰਕਮ ਦਾ ਤੀਜਾ, ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ, ਮਕਾਨਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਲ 1600 ਪਿੰਡ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉਤੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 9000 ਪਿੰਡ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਸਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਏ। ਏਥੇ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਸੌ ਘਰ ਵੀ ਮਿਥ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਜ਼ਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਘਰ ਉਸਾਰਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਆਦਿ ਦਾ ਧੰਦਾ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਮੁਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦਸ ਲੱਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋਏ 1600 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਉਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਛੱਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਨਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਉਤੇ ਹੀ ਸੋਲਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪੈ ਖਰਚ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਫਸਲ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਆਬੀਆਨਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟੋ ਘਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 25 ਕਰੋੜ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਹ 9000 ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦਾਖਲ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਪਾਣੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ।

ਜੇ ਇਹਨਾਂ 9000 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਫਸਲ ਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪੈ ਮਾਮੂਲੀ ਜੇਹੀ ਰਕਮ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਖਾਤੇ ਹੀ 90 ਕਰੋੜ ਰੁਪੈ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਥਵਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਕੱਢੀ ਗਈ 100 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਜੋ ਹੜ੍ਹ-ਪੀੜਤ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜੇਹੀ ਮੱਦਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਖਾਤੇ ਹੀ 100 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉਪਰ ਰਕਮ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਹੜ-ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮੱਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਮੁੱਚੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੈ।

ਇਸ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਥੀਨ ਡੈਮ ਦੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਧੁਸੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪਏ ਸ਼ਗਾਫਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੜ੍ਹ-ਮਾਰੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੇਵਲ ਤੀਜਾ ਹਿਸਾ ਰਕਮ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਹੜ-ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਦੀ 100 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਘਟੋ ਘੱਟ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪੈ ਦੀ ਹੜ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ ਪੀ ਆਈ (ਐਮ) ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰੇਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

● ਆਪਣੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਆਏ ਭਾਰੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਚਲੀ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਦੋਸ਼ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਬੋਰਡ ਉਤੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਝੀਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਦਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਥਵਾ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਭਾਖੜਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਸਦਾ ਲਈ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਬਹਿਸ ਹੇਠ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁਕੇ ਹਨ।

● ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਏਹੀ ਸਿਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 21 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਜਲੰਧਰ ਰੈਲੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦਿਆਂ ਹੀ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਕੇ ਪੂਰੇ ਦੋ ਹਫਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਆਰੰਭ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਸਿਟੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਹਨ — ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿਚ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਕਦਮ ਪੁਟੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣ ਦੀ ਹੀ ਹੈ — ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤੰਗ ਸਿਆਸੀ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਲੋਂ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਡੁਗ-ਡੁਗੀ ਵੀ ਵਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

● ਆਪਣੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਜੁ ਇਸਦੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੋਰ ਉਭਰਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਣੀ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੁੰਡੀ ਦੀ ਡੱਟਵੀਂ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਮਰਾਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਮੱਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਵਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਕਰਕੇ।

ਅਜਿਹਾ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੈਂਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉਤੇ ਨਿਖੇੜਨਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹਿਲਜੁਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿਚ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤਿੱਖੇ ਕਦਮ ਪੁਟੇ ਜਾਣ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਨੂੰ ਲਟਕਾਈ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਚਾਲਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਸਤਾਂ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਹੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਉਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਤਰੀਪੁਰਾ ਵਾਲੇ ਦਾਅ-ਪੇਚਾਂ ਅਤੇ ਲਾਈਨ ਉਤੇ ਚਲੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

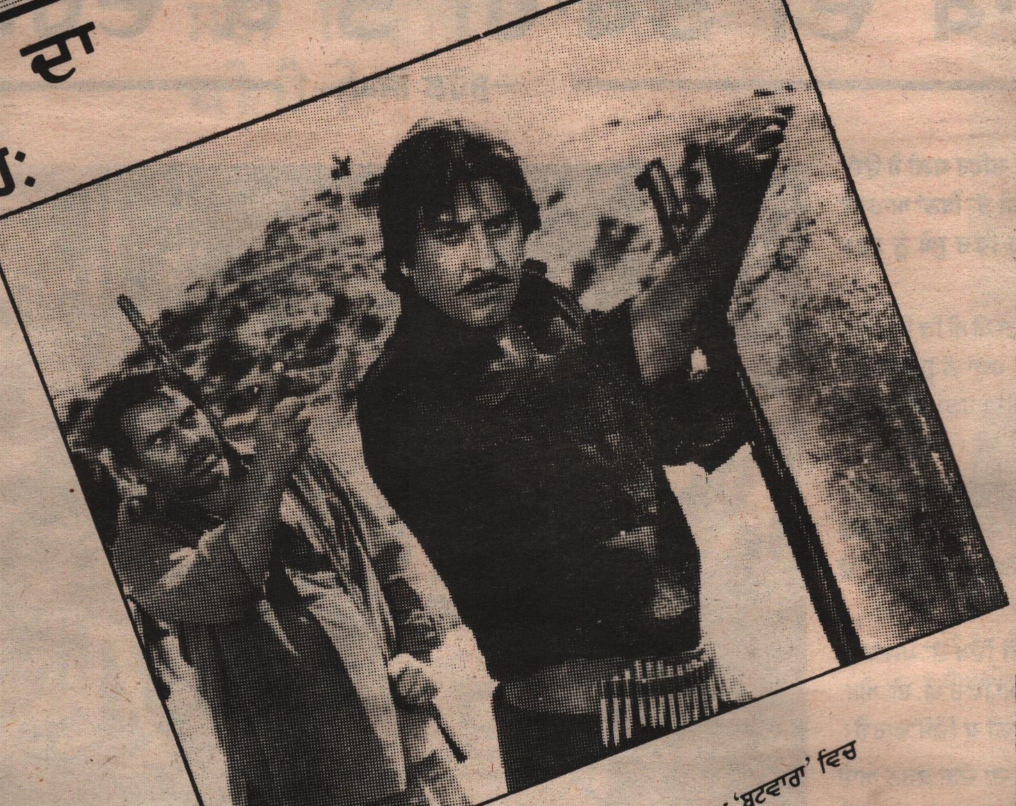
ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌ ਵਾਰ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਏਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ, ਏਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ

ਫਿਲਮਨਾਮਾ

ਇੰਡਸਟਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀ ਹੈ:

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਧਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਫਿਲਮ 'ਬਟਵਾਰਾ' ਵਿਚ

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਤੇ ਜਯਾ ਪ੍ਰਦਾ

ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿਚ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਬੇਤਾਜ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ, ਜੋ ਗਰਮ ਕੇਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੜਾ-ਧੜ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਤੇ ਹਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਹਰ ਹੀਰੋਇਨ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀ ਹੈ। ਹਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਖਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਹੈ। 'ਮਨ ਕਾ ਮੀਤ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਇਨਸਾਫ' ਤਕ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ। ਅਚਾਰੀਆ ਰਜਨੀਸ਼ ਦਾ ਭਗਤ ਵੀ ਉਹ ਬਣਿਆ। ਫ਼ਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਉਹਨੇ ਛੱਡੀ ਤੇ ਹੁਣ ਮੁੜ ਉਹ ਸਦਾ ਲਈ ਇਸੇ ਹੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ 'ਹੀਮੈਨ' ਚਹੇਤੇ ਹੀਰੋ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਫਿਲਮ 'ਬਟਵਾਰਾ' ਦੇ ਸੈਟ ਤੇ ਕੀਤੀ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੈ :-

? ਅਚਾਰੀਆ ਰਜਨੀਸ਼ ਦਾ ਸਾਥ ਤੁਸੀਂ ਅਚਾਨਕ ਕਿਵੇਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਦਕਿ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਬੁਲੰਦੀਆ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਉਦੋਂ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

— ਰਜਨੀਸ਼ ਦੇ ਮੁਆਮਲੇ ਵਿਚ ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਰਿਹਾ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਫਿਰ ਵਧੇਰੇ ਚਿਰ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

? ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਮੁੜ ਤੁਸੀਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

— ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਖਾਸ ਕਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਓਪਰਾ ਓਪਰਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਇੰਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਉਂਝ ਫਿਲਮੀ ਤਕਨੀਕ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਪਿਆ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

? ਤੁਸੀਂ ਉਦੋਂ ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਦੀ ਟੱਕਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸੀ ਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੁਣ ਕੀ ਅਮਿਤਾਬ ਕੋਲੋਂ ਉਹਦੀ 'ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ' ਵਾਲੀ ਇਮੇਜ਼ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਮ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ?

— ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਹੈ।

? ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰੋਲ ਕਟਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ?

— ਇਹਦਾ ਜੁਆਬ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

? ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਦੀ 'ਜਾਦੂਗਰ' ਕਿਉਂ ਛੱਡੀ ਜਦਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅਮਿਤਾਬ ਸੀ ?

— ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਰੋਲ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਹ ਫਿਲਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।

? ਤੁਹਾਡੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ?

— ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਹੈ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ 'ਪਾਪੀ ਦੇਵਤਾ' 'ਬਟਵਾਰਾ' ਤੇ 'ਫਰਿਸ਼ਤੇ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਤੋਂ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ

? ਫਿਰੋਜ਼ ਖਾਨ ਦੀ 'ਦਇਆਬਾਨ' ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੜੀ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਮਲ ਹਸਨ ਜਿਹਾ ਐਕਟਰ 'ਨਯਾਕਾਨ' ਵਿਚ ਕਰਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

— ਬਿਲਕੁਲ, ਮੈਂ ਐਕਟਰ ਵੀ ਹਾਂ, ਇਕੱਲਾ ਮਾਰਧਾੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੈਂ 'ਦਇਆਵਾਨ' ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਫਿਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਦ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲੈਣਾ।

ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਸਾਦਾ ਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਸਰੀਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਬੋਲਣਾ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਜ਼ਬਾਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਆਦਮੀ ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਈਰਖਾਲੂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਸਮੁਖ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹਾਂ, ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਯਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸੁੱਖ ਪਾ ਸਕੇ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ

- ਰਜਨੀਸ਼ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵਰਗ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਬਾਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।
- ਮੈਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਦਾ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
- ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਮਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ।
- ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਵਰਗਾ ਹੈ।
- ਮੈਂ 'ਨਕਾਬ' ਫਿਲਮ ਇਸ ਲਈ ਛੱਡੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਟਾਈਟਲ ਜਨਾਨੀਆਂ ਤੇ ਢੁਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਮਰਦ ਹਾਂ ਜਨਾਨੀ ਨਹੀਂ।
- ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਦੀ ਯਾਦ ਅੱਜ ਵੀ ਸਤਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਵਾਂਗੇ।
- ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਕੇ ਆਤਮਿਕ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਦੇ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।
- ਜੀਨਤ ਅਮਾਨ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ।
- ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿੰਘ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ।
- ਮੇਰੀ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਐਵੇਂ ਗਲਤ ਖਬਰਾਂ ਉਡਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਰੱਬ ! ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗਾ ਐਕਟਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜੇ। ਉਹ ਮਹਾਨ ਐਕਟਰ ਸੀ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ :

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਕੋਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਾਫੀ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ ਉਹ 'ਪਾਪੀ ਦੇਵਤਾ', 'ਬਟਵਾਰਾ', 'ਫਰਿਸ਼ਤੇ', 'ਸਰਜ਼ਮੀ', 'ਕਾਰਨਾਮਾ', 'ਉਸਤਾਦ', 'ਹਿੱਸੇਦਾਰ', 'ਬਾਸ', 'ਸੂਰਯਾ', 'ਮਹਾਂ ਦੇਵਾ', 'ਫੈਸਲਾ', 'ਦਇਆਵਾਨ', 'ਪੱਥਰ ਕੇ ਲੋਗ', 'ਮੌਤ ਕਾ ਫਰਿਸ਼ਤਾ', 'ਕੌਣ ਰੋਕੇਗਾ ਮੁਝੇ', 'ਮਾਰਗ', 'ਰਖਸ਼ਕ', 'ਸ਼ਤਰੂਤਾ', 'ਸਰਹੱਦ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮਨ ਕੀ ਮੀਤ' ਸੀ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪਰਤਣ ਉਪਰੰਤ 'ਇਨਸਾਫ' ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਸੀ ਜੋ ਹਿੱਟ ਰਹੀ, ਹੁਣ ਤਕ ਉਹਦੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਫਿਲਮਾਂ 'ਇਨਸਾਫ', 'ਸਤਿਆਮੇਵ ਜਯਤੇ', ਤੇ 'ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ' ਹਿੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਰੁਮਾਂਸ

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਸੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਤੇ ਜੀਨਤ ਅਮਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦਾ ਰੁਮਾਂਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਦਾਨ ਆਦਮ ਨਾਂ ਦੀ ਮਾਡਲ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਨਾਂਲ ਉਹਦਾ ਰੁਮਾਂਸ ਚਾਲੂ ਹੈ। ਕਿਮੀ ਕਾਟਕਰ ਤੇ ਸਲਮਾ ਆਗਾ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹਦਾ ਚੱਕਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਨ

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ 'ਐਗਰੀਯੰਗਮੈਨ' ਦਾ ਰੋਲ ਵੀ ਵਧੀਆ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਫਲ ਖਲਨਾਇਕਾ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਮੇਰਾ ਗਾਉਂ ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼' ਤੇ 'ਮਨ ਕਾ ਮੀਤ' ਇਹਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫਿੱਟ ਬੈਠਿਆ ਤੇ 'ਅਚਾਨਕ' ਇਹਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਕਾਮੇਡੀ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। 'ਜੇਲ ਯਾਤਰਾ' ਇਹਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਹੀਰੋ ਵੀ ਹੈ ਯਸ਼ ਚੋਪੜਾ ਦੀ 'ਚਾਂਦਨੀ' ਇਹਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਇਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਐਕਟਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਖੂਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਕਲਾ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹਾ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਖਰਾ ਸੋਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਤੇ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਧਰਮਿੰਦਰ : ਵਿਕੀ ਉਰਫ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ।

ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ : ਉਹ ਅੱਛਾ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੈ।

ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ : ਉਹ ਬਹੁਤ ਸੰਗਾਊ ਹੈ ਪਰ ਹੈ ਵਧੀਆ।

ਜੀਨਤ ਅਮਾਨ : ਕਾਸ਼ ! ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ।

ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ : ਉਹ ਐਕਟਰ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਰੀਨਾ ਰਾਏ : ਬਸ ! ਉਹ ਨੂੰ ਤੱਕਣਾ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ।

ਆਰਤੀ ਗੁਪਤਾ : ਆਈ ਲਵ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਵੈਰੀ ਮਚ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ : ਉਹ ਲਾਹੇ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੈ ਲਾਹੇ ਦਾ ...।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿੰਘ : ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਹਨ।

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਜਾਨੀ ਮੇਂ ਦਮ ਲਗਦਾ ਹੈ ਚਲ ਜਾਏਗਾ ਹਮਾਰੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕਿਮੀ ਕਾਟਕਰ : ਬੜਾ ਸੈਕਸੀ ਹੈ ਟੁਟ ਪੈਣਾ।

ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ : ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਮੁੰਡਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਧੂੜਾਂ ਪੱਟ ਦੇਵੇ।

ਸ਼ੋਭਨੀ ਸਿੰਘ : ਉਹ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਅਭਿਨੇਤਾ ਵੀ।

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀ ਸੀ ਐਸ : ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਵੱਡਾ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਥੰਮ ਹੈ।

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟਸ®

ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰ ਇਨਕ

ਮਠਿਆਈਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁਕਾਨ

Palm HOMO MILK
ਪਾਮ ਹੋਮੋ ਦੁੱਧ

$3.19 4 LIT.

GOLDEN TEMPLE ATTA
ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਆਟਾ

10.99 2x10 KG.

ALMONDS *(No. 1)*
ਬਦਾਮ

LB. **$1.69**

ਪੰਜ ਪੌਂਡ ਮਿਕਸ ਮਠਿਆਈ ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਦੋ ਪੌਂਡ ਜਲੇਬੀਆਂ
ਮੁਫ਼ਤ

NAMKIN MIX REG. $3.99
NOW **$1.99**

ਲੱਡੂ
LADOO
$1.75 LB.

ਜਲੇਬੀਆਂ
JALEBI
$1.49 LB.

ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਸਮੋਸਾ 2 for **99¢**

with chutney (Take out only)

BOMBAY SWEETS MANUFACTURER INC.
6556-6560 Main St. (at 49th Ave.) Vancouver, B.C. V5X 3G9
CONTACT: NARESH SHUKLA & BROS.
Tel. (604) 321-1414 or 874-5722
Fax: 322-6090

Popular Furniture Mfg. Ltd.

7935 - 128th Street, SURREY, B.C. **Ph. 596-1216**

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਰਨੀਚਰ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਹੋਲਸੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ

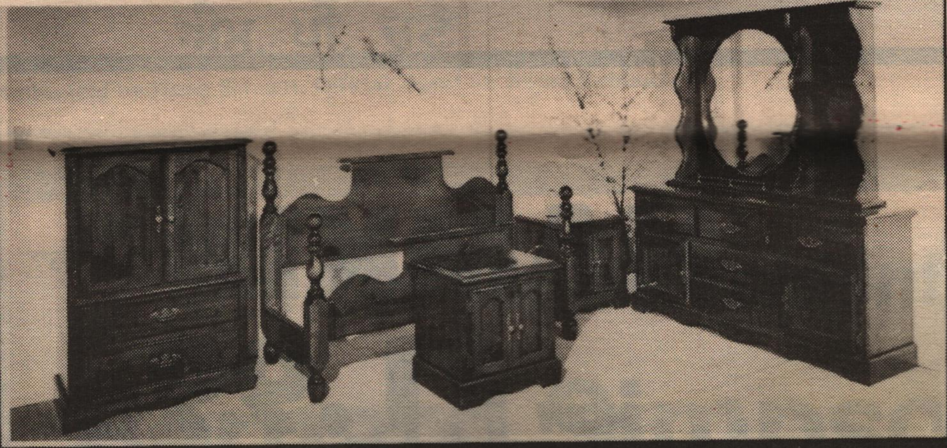
ਸਿੱਧੇ ਫੈਕਟਰੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਖ੍ਰੀਦੋ

ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਸੇਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ —

ਰੀਟੇਲ ਫਰਨੀਚਰ ਸਟੋਰਾਂ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਬੀਟ (Beat) ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ -
(Meet) ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ।

885 Pine

585 Pine

985 Pine

685 Pine

ਫਰਨੀਚਰ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਖ੍ਰੀਦਣ ਨਾਲ

ਬੱਚਤ ਹੀ ਬੱਚਤ

ਆਓ, ਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਅਜ਼ਮਾਓ

- ਕਸਟਮ ਮੇਡ ਫਰਨੀਚਰ
- ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ
- ਲੱਕੜ (Wood) ਦਾ ਬਣਿਆ ਫਰਨੀਚਰ

ਫੈਕਟਰੀ ਸ਼ੋ-ਰੂਮ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

Factory Hours: 12.00 PM to 5:00 PM